

جلسه ۵ نفره

گزارشی از دیدار مسعود پزشکیان با علی اکبر ناطق نوری، حسن روحانی، سید حسن خمینی و اسحاق جهانگیری

یادداشت روز

تمرکز بر کنترل خسارت

ایران در سال جدید میلادی چگونه باید تنش در روابط خارجی خود را کاهش دهد؟

کوروش احمدی
دیپلمات پیشین

در آستانه شروع سال جدید میلادی می‌توان از سال پیش‌رو به عنوان سالی متفاوت برای جمهوری اسلامی ایران سخن گفت. در بخشی از محیط منطقه‌ای ایران، یعنی خاورمیانه شاهد تحولاتی بوده‌ایم که می‌توان آن را دوران ساز خواند؛ به این معنی که منطقه پس از این تحولات با منطقه قبل از آن متفاوت خواهد بود. کشور ما نیز در مرکز این تحولات قرار داشته و شاید بیش از کشورهای دیگر منطقه از این تحولات تأثیر پذیرفته است. در پرتو اتفاقاتی که در سوریه رخ داده، لطمه‌ای که ممکن است در نتیجه این تحولات به بازدارندگی ایران خورده باشد، موجب نگرانی شدید است. در نتیجه، بدون تردید آنچه که پیش‌رو داریم، سنخیتی با آنچه که پشت سر نهاده‌ایم، نخواهد داشت. لذا سال آینده مسیحی می‌تواند حامل دگرگونی‌های گسترده‌ای برای ایران در همه عرصه‌ها باشد. آنچه مهم است این خواهد بود که مقامات ما شناخت درست و واقع‌بینانه‌ای از آنچه اتفاق افتاده، داشته باشند و مهم‌تر از آن، سیاست‌ها و رویه‌های جدیدی متناسب با تحولات و شکل‌گیری دوران جدید در حیات منطقه اتخاذ کنند.

نگارنده همواره طی این سال‌ها یک قاعده اولیه و بدیهی در روابط بین‌الملل را یادآوری کرده که بر تناسب بین اهداف هر کشوری در سیاست خارجی و توان اقتصادی و نظامی آن کشور تأکید دارد. قاعده دومی نیز که همیشه باید مدنظر باشد این است که کشورهای کوچک و قدرت‌های منطقه‌ای نمی‌توانند و نباید بلندپروازی‌هایی فراتر از مناطق پیرامون خود داشته باشند. اهداف سیاست خارجی هر کشوری تابع چارچوبی است که تولید ناخالص داخلی آن کشور تعیین و تحمیل می‌کند. بر مبنای این قاعده مسلم، یک قدرت منطقه‌ای باید همواره از قسار گرفتن در تقابل با یک قدرت جهانی اجتناب کند. حتی یک قدرت جهانی مانند شوروی نیز وقتی از محدوده توان اقتصادی خود خارج گردید، دچار مشکل موجودیتی شد.

کشورهای متوسط تنها می‌توانند و باید بر تأمین امنیت ملی خود در حوزه‌های ژئوپلیتیک اطراف خود متمرکز باشند. عدول از این قاعده، امنیت ملی این کشورها را به مخاطره می‌اندازد. تهدید عینی و واقعی که این کشورها، از جمله ایران، را تهدید می‌کند از جانب کشورهای همجوار است. هم‌زمان، کشورهای کوچک و متوسط همواره مترصد استفاده از قدرت‌های جهانی برای ایجاد موازنه در قبال رقبای منطقه‌ای خود هستند؛ روندی که ما در منطقه خود همواره شاهد بوده‌ایم. این کشورهای متوسط متناسب با توان اقتصادی‌شان تنها حدی از دارایی نظامی را می‌توانند فراهم کنند که تکافوی بازدارندگی در برابر همتایان و اقران آنها را می‌دهد. از میان رفتن این دارایی محدود در مصاف با یک قدرت جهانی، راه سوءاستفاده را برای همسایگان طماع می‌گشاید. بازگشت ایران به این قواعد قطعی روابط بین‌الملل در سال میلادی جدید می‌تواند موجب کاهش عمده تنش در روابط خارجی کشور شود. چنین کاهش تنشی به نوبه خود پیش‌شرط اصلی برای حرکت در جهت کاهش مشکلات اقتصادی و انبساط بحران‌ها و ناترازی‌ها در داخل خواهد بود. در این رابطه، نیاز به قاطعیت و اتخاذ تصمیم‌های مشخص و اغلب دشوار از سوی مقامات داریم. با توجه به تهدیدهای پیش‌رو، مانورهای بهبود و نختما شده را باید رها کرد و بدون مسامحه به اصل مطلب پرداخت و توجه داشت که همه مخاطبین اعم از داخلی و خارجی با همه رویه‌ها و شگردهای کهنه آشنا هستند.

ادامه در صفحه ۲

برخورد عجیب!
اعتراض به رقص دانش‌آموزان

نقض حکم
حکم ۵ سال حبس تلو شکسته شد

پل‌های فرهنگی
محمد مجتهد شیبستری

مذاکره و مودت

مردان سیاست خارجی ایران طرح جدیدی ارائه کردند. محمدجواد ظریف از طرح مودت با همسایگان سخن گفت و سیدکمال خرازی و سیدعباس عراقچی نیز از آمادگی ایران برای از سرگیری مذاکرات با دولت جدید آمریکا سخن گفتند. چندی پیش نیز یک رسانه عراقی خبر داد که دولت‌مردان جدید آمریکایی پیامی را از طریق عمان به ایران فرستادند هر چند سخنگوی وزارت امور خارجه ایران این خبر را رد کرد

کرده‌اند، این است که از سلطه دلار بکاهد و از سلطه سازوکارهای مالی که در کنترل آمریکاست مثل صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی خارج شوند. ما از این تمجید می‌کنیم و معتقدیم که باید با سازوکارهای درحال شکل‌گیری مثل بریکس، شانگهای یا بانک نوین توسعه از سلطه آن سازوکارها و ارز دلار خارج شویم. در این جهت اقدامات خوبی انجام گرفته و اینها همگی در جهت نظم نوین جهانی است که مورد حمایت ماست. نظم نوینی که قدرت‌های نوظهور منطقه‌ای هم باید در آن نقش‌آفرینی داشته باشند».

خرازی درباره روابط دوجانبه مسکو-تهران گفت که «روابط ایران و روسیه دیرینه و تاریخی است و در سال‌های اخیر هم توسعه یافته است. قرارداد همکاری راهبردی هم بین ایران و روسیه تهیه شده و به زودی امضا خواهد شد. البته هر کشوری سیاست خود را دارد. این بدان معناست که آنچه بین ایران و روسیه است بدون اختلاف نیست.

ادامه در صفحه ۳

ما هم پاسخ متناسب با آن را در زمان مقتضی خواهیم داد».

وی در مورد روابط ایران و چین تصریح کرد که «روابط ایران و چین خیلی خوب پیش می‌رود. سیاستی که چینی‌ها اتخاذ

به سوال خبرنگار المیادین درباره اینکه آیا بازنگری دکترین هسته‌ای ایران به زودی انجام خواهد شد یا خیر؟ گفت: «ما از اساس مخالف سلاح هسته‌ای هستیم اما اگر آنها بخواهند اقداماتی علیه ما انجام دهند، طبیعتاً

گروه بین‌الملل: اخیراً کمال خرازی، رئیس شورای راهبردی روابط خارجی، گفت‌وگوی مفصلی با المیادین انجام داده که حاوی نکات مهمی هم از حیث مسائل منطقه‌ای و هم از منظر سیاست خارجی کشورمان است. او در رابطه با پرونده هسته‌ای ایران و انتظار از سرگیری مذاکرات غیرمستقیم با واشنگتن با بازگشت دونالد ترامپ به ریاست‌جمهوری صراحتاً اعلام کرد که «هنوز سیاست آقای ترامپ مشخص نیست اما ما هم آماده مذاکره هستیم و هم آماده مقاومت در برابر فشارها. این بستگی دارد به اینکه آنها چه سیاستی را در پیش بگیرند. قبلاً سیاست فشار حداکثری را آزمودند که به شکست انجامید بنابراین ما عجله نداریم. باید صبر کنیم و ببینیم آنها چه سیاستی در پیش می‌گیرند و ما متقابلاً سیاست خود را تعیین خواهیم کرد». خرازی تأکید کرد که «برای هر اقدامی آماده هستیم اما آقای ترامپ پیش‌بینی‌ناپذیر است. باید صبر کنیم و ببینیم چه سیاستی را می‌خواهد اعمال کند».

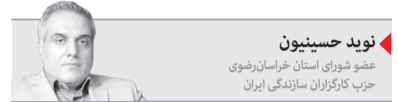
وزیر خارجه دولت اصلاحات در پاسخ

دیدگاه: یادداشت روز

ویدئو و ساختارهای کج حکمرانی!

به بهانه رفع فیلترینگ واتس آپ و گوگل پلی

نویید حسینپون
عضو شورای استان خراسان رضوی
حزب کارگران سازندگی ایران

به خاطر دارم در اوایل دهه ۷۰ که هنوز قبح داشتن ویدئو نشکسته بود و ماهواره درحال پیشتازی بود در دفتر کار پدرم در یکی از ادارات دولتی مدیرکل استان با حالتی مستاصل و خندان توضیح می داد که دیشب در جلسه استناداری برای بررسی فیلم حادثه ای مجبور شده اند که متوسل به دستور ویژه برای تهیه ویدئو شوند تا بعد از دیدن و شنیدن ماجرا تصمیم گیری کنند. بعد از تهیه ویدئو از کارمند خدمات تا استاندار هیچ کسی پیش قدم برای وصل ویدئو به تلویزیون نشدند تا انگ داشتن ویدئو در منزل و آشنایی با این وسیله قبیحه بر پیشانی و زرومه کاری نخورد. بعد از گذشت دقایقی، مدبری که کارش لنگ تصمیم مدیریتی بوده برای باز شدن گره پیش قدم می شود و ویدئو را نصب و راه اندازی می کند و می گوید، ای بابا ما که همه در منزل ویدئو داریم، وقت جلسه را هدر ندهیم! این خاطره و خاطرات مشابه را همه ایرانیان با آن درگیر بوده اند! ساختاری که می داند برای بهتر تصمیم گرفتن و راحتی نیاز به تصمیمات متفاوت و درست دارد اما موضوعات را چنان درهم تنیده و سنگین می کند که کسی در مدیریت کشور جرأت ریسک کردن و تحول را به خود نمی دهد! تقریباً همه می دانند در سیستم اداری، گره زدن کارها چقدر آسان و باز کردن گره چقدر سخت و پیچیده است. طی چند دهه مدیران برای فرار از فشار سیاسی و اداری دست به ایجاد نهادها، ساختارها و شوراهای عالی زدن تا بتوانند با دور زدن قانون و اجماع سازی کاری را پیش ببرند اما تقریباً نتیجه عکس داده و آن شوراهای تبدیل به وزنه های سنگین و وقت گیر در نظام تصمیم سازی و تصمیم گیری کشور شده اند.

نتیجه ممنوعیت فکس، ویدئو، ماهواره و هزاران کالای دیگر پیش روی مدیریت کشور است اما رفع فیلترینگ فضای مجازی تبدیل به چنان گره کوری شده بود که تقریباً غیرممکن به نظر می رسید. این بار اما در آغاز زمزمه ورود گوشی های هوشمند که نیازی به اینترنت داخلی ندارند ایجاد شکافی کوچک در فیلترینگ با رفع فیلتر واتس آپ و گوگل پلی همان داستان خاطره نیاز به ویدئو را زنده می کند! ممکن است که این اجماع سازی رفع فیلتر در ساختار دولتی کاری بزرگ به نظر بیاید ولی در سطح جامعه کاری خرد و کوچک است. مردمی که سالهاست با استفاده از فیلتر شکن یاد گرفته اند کندی سیستم را چگونه دور بزنند، زندگی خود را معطل محافظه کاری مدیران نمی کنند! دولت پزشکشان اولین قدم برای حل مشکلات کشور و قوانین پرتش را محدود و محتاطانه برداشت، از عمیق تر شدن چالش خارجی جلوگیری کرد، قانون حجاب و عفاف را با اجماع متوقف کرد و فیلترینگ را ظاهرآ با برنامه ای پله پله رفع می کند اما مهم ترین قدم باید منحل کردن همین شوراهای عالی باشد. قطعاً مساله فیلترینگ، حجاب و رفع قوانین دست و پاگیر در تقویت اقتصاد کشور نقش مستقیم دارد. دولت باید قدم های بعدی برای آرام کردن فضای روانی جامعه را محکم تر و سریع تر بردارد تا بتواند عقب افتادگی ها را جبران کند.

ادامه یادداشت روز

تمرکز بر کنترل خسارت

شرایطی که در آن قرار داریم، واقع بینانی و تمرکز بر محدود کردن خسارات را ایجاب می کند. در این راه، پیش شرط و لازمه کار برای حکومت، سبک کردن بار و کاستن از فاصله با مردم و عدول از سیاست هایی است که بر فاصله حکومت با مردم می افزاید. اتخاذ تصمیمی واضح و روشن در مورد مذاکرات مربوط به برنامه هسته ای ضروری است. در همین رابطه، نیاز است که به عنوان اولین گام لازم، اختلافات با آژانس بین المللی انرژی اتمی را حل کنیم. یکی از بارهای سنگینی که روی دوش کشور قرار گرفته بار اوکراین است. این باری است که نقش عمده ای در تیره کردن رابطه کشور با اروپا داشته و این قاره را بر خلاف گذشته در جهت همراهی با آمریکای ترامپ علیه ایران قرار داده است. در این مسیر همه ما اعم از مقامات حکومتی و ما مردم عادی باید دو خط قرمز قطعی را همواره مدنظر داشته باشیم که عبارت اند از اجتناب از آشوب و خشونت در داخل و جلوگیری از مداخله و تعرض خارجی به هر قیمت.

پیگیری کاهش تصدی گری

محمد رضا عارف، معاون اول: در دولت وفاق ملی، جلوی ایجاد ساختار موازی در دستگاه های اجرایی می ایستیم. دولت چهاردهم کاهش تصدی گری دولت را محقق خواهد کرد. راهبرد اصلی کارآمدسازی در تمامی برنامه ها، اصلاحات ساختاری بوده که البته در برنامه سوم توفیقات نسبی داشته ایم که در سال های بعد متأسفانه رها شد اما امروز بحث کاهش تصدی گری در دولت را با قوت دنبال می کنیم.

تسهیل مسیر فناوری ها

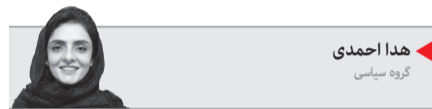
فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت: اساس توسعه و پیشرفت این جامعه توسعه فناوری ها و حرکت در مسیر دست یابی به جدیدترین نوآوری ها و پیشرفت های فناورانه است که امروز به کمک شرکت های دانش بنیان محقق شده است. دولت چهاردهم هم راستا با سیاست های کلان و راهبردی کشور، تسهیل گر مسیر توسعه فناوری های نوین و حرکت در مرزهای دانش و فناوری به کمک جوانان شرکت های دانش بنیان است.

افتخار هر ایرانی

سید محمود علوی، دستیار ویژه رئیس جمهور: برای هر ایرانی مایه افتخار است که به سرزمینی تعلق دارد که مهد یکتاپرستی در تاریخ بشریت است و از فرهنگ و تمدن دیرینه برخوردار است. ما ایرانیان مسلمان نیز بدین جهت به فرهنگ و تاریخ این سرزمین و زندگی بر پایه وفاق و همدلی همراه با عزیزان زرتشتی مباحثات می کنیم.

جلسه ۵ نفره

گزارشی از دیدار مسعود پزشکشان با علی اکبر ناطق نوری، حسن روحانی، سید حسن خمینی و اسحاق جهانگیری

هدا احمدی
گروه سیاسی

رئیس جمهور پزشکشان چندین جلسه ای ۵ نفره با علی اکبر ناطق نوری، حسن روحانی، سید حسن خمینی و اسحاق جهانگیری داشت. آن طور که سایت رویداد ۲۴ از جزئیات این جلسه خبر داده است در این جلسه که درخصوص مهم ترین مسائل کلان نظام گفت و گو شده، حاضران به رئیس جمهور یادآوری می کنند که حل مساله لایحه حجاب و فیلترینگ مهم ترین وعده های او در زمان انتخابات بوده است. همچنین این جمع به مسعود پزشکشان توصیه می کند که درباره عدم اجرای قانون حجاب با رهبری دیدار و صحبت کند. در خلال این توصیه نیز این نکته به رئیس جمهور پیشنهاد می شود که در صورت لزوم و در شرایطی که مذاکرات به نتیجه ای نرسد، پزشکشان محکم در مقابل مسئولیت اجرای این قانون بایستد و بگوید با این شیوه نمی شود، کشور را اداره کرد. بنا بر نوشته این سایت به دنبال این جلسه، مسعود پزشکشان با رهبری دیدار کرده و همین مباحث را طرح می کند.

تکرار هم اندیشی های روحانی

گعده رئیس جمهور با بزرگان سیاست هم در دوران خاتمی بود و هم در دوران حسن روحانی. آن زمان هم حسن روحانی برای صلاح مشورت و تبادل نظر با علی اکبر ناطق نوری، سید محمد خاتمی، سید حسن خمینی و اسحاق جهانگیری که آن موقع معاون اول او بود، جلسه هم اندیشی می گذاشت. حال پس از سال ها خبر رسیده است که رئیس جمهور پزشکشان نیز برای چاره اندیشی سنگ اندازی و مشکلاتی که اقلیتی تدریجی در موضوع حجاب و چالش های سیاسی، اقتصادی، بین المللی و اجتماعی در دولت چهاردهم پیش می آورند و البته باعث از بین رفتن همان اندک روزنه امید در دل جامعه هم می شوند با آنها مشورت کرده است. تدریجاً از هیچ کاری برای بی کفایت جلوه دادن دولت جدید و اینکه به مردم ثابت کنند، پزشکشان نمی تواند به وعده های عمل کند از هیچ کاری دریغ نکردند. از روزی که انتخابات را به اصلاح طلبان و معتدلیان باختند انگار کینه بیشتری هم پیدا کردند.

در این چند ماه تدریجاً در برنامه های دولت دخالت آشکار داشتند. آن هم دولتی که اتفاقاً سر مشق شروع کارش وفاق است. اتفاقاً رئیس جمهور همین دولت وفاق اول آذربایجان در دیدار با سعید جلیلی که به نوعی لیدری جریان تدریجی و پایداری های مجلس را هم بر عهده دارد، پیشنهاد کرده تا مسئولیتی مثل استانداری را بپذیرد. آنگونه که عصر ایران منتشر کرده، سید جمال هادیان در توییتی نوشت: «امروز مهمان رئیس جمهور پزشکشان بودیم. در فزازی نقل به مضمون گفتند: «اخیراً سعید جلیلی را در جلسه ای دیدم. دوباره ادعا کرد برنامه دارد! به او گفتم شما که ادعا داری بیا مسئولیتی مثلاً استانداری یک استان را بپذیر اگر از عهده اش برآمدی و موفق شدی دور بعد خودم به نفعت کنار می روم». همچنین یک هفته بعد از اعلام اسامی وزرای پیشنهادی کابینه به مجلس و رفت آمد وزرای پیشنهادی به کمیسیون ها، خبری مبنی بر جلسه جلیلی با جمعی از نمایندگان مجلس و اعضای کابینه دولت سیزدهم منتشر شد، درست یک روز قبل از بررسی صلاحیت وزرای پیشنهادی در صحن علنی. اما جلسه جلیلی با نمایندگان آن هم با محور کابینه پیشنهادی ضرورتی داشت، معلوم نیست.

به هر حال تدریجاً قصد کمک ندارند و در این چند ماه همواره ثابت کرده اند که به جز سنگ اندازی و عقده گشایی در قبال باخت شان در انتخابات هدف دیگری ندارند. از پایدارچی ها در مجلس که از محمد جواد ظریف به عنوان اهرمی برای حمله به پزشکشان استفاده می کنند تا دعوت فراکسیون پایداری از سعید جلیلی برای بررسی بودجه ۱۴۰۴ به بهارستان و درست همان روز که رئیس جمهور برای دفاع از کلیات بودجه سال آینده به صحن علنی آمده بود. تا این روزها که استعفا ی مسعود پزشکشان از جایگاه ریاست جمهوری چهاردهم دوباره در فضای مجازی و رسانه های طرح شده و به رغم تکذیب شورای اطلاع رسانی دولت باز هم توسط کانال ها و اکانت های پیدا و پنهان در حال بازنشر است. تدریجاً علاقه زیادی به دخالت در اموری دارند که هیچ ربطی به آنها ندارد بر کسی پوشیده نیست. اما به نظر می رسد، آغاز جنگ روانی تدریجاً علیه دولت پایانی ندارد. لذا بهترین روندی که مسعود پزشکشان می تواند در پیش بگیرد همین گعده ها با مشورت عقلای سیاسی است.

دولت پزشکشان از من مشورت هم می گیرد

اتفاقاً در گفت و گویی که چند روز پیش اسحاق جهانگیری با خیرآنان داشت از این خبر داد که دولت پزشکشان از او مشورت هم می گیرد. وی با بیان اینکه در همه نسخه های مربوط به اقتصاد، دیپلماسی و سیاست مشورت می دهد، گفت: در هر جا که نیاز باشد. اولاً با آقای پزشکشان راحت و رفیق. رفیق قدیمی هستیم. من آقای پزشکشان را بسیار فرد ساده، شجاع و به قول معروف بی غل و غش می دانم. او واقعاً همین است که نشان می دهد. در دوران انتخابات هم می گفتم: خودت باش و به حرف هایی که دیگران می گویند، گوش نده. خودت باش تا مردم بیشتر دوست داشته باشند. آقای پزشکشان در حال حاضر رئیس جمهور ایران است و بالاخره مجبور است برای برق، نفت و بنزین و... راهکار داشته باشد. دیگر آقای پزشکشان با ویژگی هایی که ما می گوئیم، کفایت نمی کند. مردم می خواهند، آقای پزشکشان کشور را از این دوره عبور دهد. جهانگیری که خودش یکی از کسانی است که در گعده

اخیر مسعود پزشکشان، علی اکبر ناطق نوری، حسن روحانی و سید حسن خمینی حضور داشت همچنین در این مصاحبه می گوید که مشکلات به حدی است که من فکر می کنم اگر رئیس جمهور شوم ۶ ماه بعدش همین مردم به خیابان می آیند و شعار می دهند، مرگ بر فلانی! استعفا! استعفا! چون به کس دیگری که نمی تواند بگویند به رئیس جمهور می گویند؛ لذا از نظر خودم دوره سختی است. هر کسی رئیس جمهور می شد، شرایط سختی بود. خدا را شکر کسانی کاندیدا شدند که اطلاعات کمتری از اوضاع کشور داشتند. فکر می کردند، رئیس جمهور می شوند.

وی در پاسخ به این سوال که آقای پزشکشان هم نمی دانست دارد وارد چه شرایطی می شود، تاکید کرد: او به هر حال این حد از اطلاعات من را نداشت. فکر می کنم شاید من منحصر بفرد بودم. به هر حال من همه اطلاعات اداره کشور را دارم. همین حالا هم فکر می کنم نسبت به همه مسئولان حتی آنهایی که سر کار هستند، اطلاعاتم بیشتر است. بالاخره دولت باید تا جایی که می تواند از حواشی موجود فاصله بگیرد. من خوشحال بودم و فکر می کردم که دوره سختی است. اینکه شما اشاره به کاندیداتوری ریاست جمهوری کردید. دوستان از جمله آقای خاتمی و دیگران مدام به من اصرار می کردند که کاندیدا شوم اما من قبول نمی کردم. به همین دلیل فکر می کردند من از رد شورای نگهبان می ترسم. یکی از دوستان در جلسه ای عصبانی شد و یکی از اعضای شورای نگهبان را نام برد که فلانی کیست که بخواد تو را رد کند؟ چرا برایت مهم است. وی افزود: من کم قسم می خورم اما آنجا مجبور شدم و قسم خوردم که والله نمی ترسم. اصلاً برایم مطلوب ترین حالت این است که بیام و رد شود؛ چون هم به مردم جواب داده ام که من آمدم و چیزی که در توانم بود را عرضه کردم اما شورای نگهبان رد کرد. بیشتر به این فکر می کنم که بیایم، تایید شوم و رئیس جمهور شوم. تمام سلول های بدنم با این فکر درد می گیرد. ممکن است یک نفر نداند که قرار است وارد چه صحنه ای شود و فقط می خواهد رئیس جمهور شود اما من می دانم و فکر می کنم، تعبیرش را در همان روز به کار بردم و گفتم.

دیدگاه: گزارش خارجی

خطونشان اردوغان

رئیس‌جمهور ترکیه با تهدید کردهای سوریه چه سناریویی را دنبال می‌کند؟

سقوط بشار اسد برای اردوغان یک آرزوی دیرینه بود و حالا که شورشیان مسلح در سوریه با حمایت آنکارا توانستند بر دمشق چیره شوند به نظر می‌رسد که او در حال تیز کردن شمشیر خود علیه کردهای سوریه است. او در این راستا با اشاره به تحولات اخیر سوریه گفته است: «این پیروزی بزرگ و رهایی از سرکشی‌ها را به ملت سوریه تریک می‌گویم و به برادران سوریه که بعد از ۱۳ سال مبارزه پیروزی بزرگی محقق کردند درود می‌فرستم». وی اضافه کرد: تمام تهدیدهای تروریستی علیه کشور خود را نابود خواهیم کرد. به‌رغم تمام نصیحت‌هایی که کردیم، نظام بشار اسد و بعث به طور خشونت‌آمیز تمام تظاهرات مسالمت‌آمیز را سرکوب کردند.

به گفته اردوغان، به دلیل خشونت‌های نظام بشار اسد ۱۲ میلیون سوری مجبور به ترک کشور خود شدند و بیش از سه میلیون در ترکیه پناهنده شدند. وی با بیان اینکه جنایت‌هایی که نظام اسد علیه مردم خود مرتکب شد را فراموش نمی‌کنیم، ادامه داد: زندان‌هایی مانند زندان «صیدنایا» که نظام بشار اسد به کشتارگاه بشری تبدیل کرده است را فراموش نمی‌کنیم.

اردوغان تصریح کرد و گفت که ما تجاوز به زنان و کودکان و کشتارهای شیمیایی شهر «غوطه» که نظام بشار اسد مرتکب شد را فراموش نمی‌کنیم. از زمانی که اتفاقات سوریه آغاز شد، سیاست ایستادگی در کنار مظلوم را در پیش گرفتیم و از کسانی که به کشور ما پناه آوردند، استقبال کردیم.

رئیس‌جمهوری ترکیه تأکید کرد: کسانی که به بهانه مبارزه با داعش با هزاران کامیون به گروهک‌های تروریستی کمک کردند را فراموش نخواهیم کرد. ظلم را در سوریه دیدیم اما ملت سوریه بعد از ۶۱ سال زندگی در مظلومیت، دمشق را آزاد کردند و بشار اسد از آنجا فرار کرد.

وی افزود: سوریه‌ای که از جنگ خسته شده است نمی‌تواند به تهایی به پا خیزد و نیاز به حمایت‌های جهان اسلام دارد. با تمام قدرت در کنار ملت سوریه می‌ایستیم تا کشور خود را بسازد. اردوغان گفت: با تمام گروهک‌های تروریستی که تلاش می‌کنند از اوضاع به وجود آمده در سوریه سوء استفاده کنند، مقابله می‌کنیم. وی افزود: به زودی کنسولگری خود در حلب را افتتاح خواهیم کرد و از احمد الشرح (الجولانی) به خاطر رهبری خویش در این مرحله تشکر می‌کنم. مصمم هستیم که سر تمام گروهک‌های تروریستی را قطع کنیم. اردوغان گفت: «داعش نمتتها تهدیدی برای سوریه است بلکه تهدیدی برای همه ماست و هدف ما ایجاد ثبات در منطقه است. کردها یا سلاح‌شان را زمین بگذارند، یا به همراه سلاح خود در خاک سوریه دفن خواهند شد».

وی ادامه داد: هدف ما کمک به کسانی است که خواهان بازگشت به کشور خود، یعنی سوریه هستند اما کسی را مجبور به این کار نمی‌کنیم. ویرانی‌های نظام بشار اسد ۵۰۰ میلیارد دلار هزینه برای این کشور به جا گذاشت و جهان عربی و اسلامی باید از سوریه حمایت کند.

در این راستا اما به نظر می‌رسد که اردوغان و ارتش ترکیه بنا دارند به زودی علیه کردهای سوریه که اتفاقاً متحدان آمریکا به حساب می‌آیند، دست به عملیات نظامی گسترده بزنند. روزنامه حریت در این خصوص گزارش داد که ترکیه و رهبری جدید در دمشق می‌توانند عملیه‌ای علیه نیروهای کرد مسورد حمایت آمریکا آغاز کنند، مگر اینکه این نیروها با میل خود با ارتش سوریه ادغام شوند.

این روزنامه نوشته است که «اگر شبه‌نظامیان از این قانون پیروی نکنند، ارتش سوریه و نیروهای مسلح ترکیه عملیات مشترکی را برای خارج کردن پ.ک.ک. و ی.پ.گ از سرزمین‌های تحت کنترل خود انجام خواهند داد».

تهدید پاکستان توسط طالبان

وزارت دفاع طالبان اعلام کرد که حمله هوایی ارتش پاکستان در برمل و ولایت پکتیکا را به شدت محکوم می‌کند. ملا یعقوب، وزیر دفاع طالبان در واکنش به این اقدام اعلام کرد که این عمل را بی‌پاسخ نخواهد گذاشت بلکه دفاع از خاک و حریم افغانستان را حق مسلم خود می‌پندارد. گفته شده غیرنظامیان بسیاری از جمله کودکان و زنان در این حمله کشته و زخمی شدند.

ایران نیز نقشی اساسی در چارچوب پیشنهادی مودت ایفا خواهد کرد. در طول ۴۵ سال گذشته، کشور من تاب‌آوری و خودکفایی قابل توجهی در حوزه امنیت و دفاع نشان داده و توانسته است نه تنها بدون کمک خارجی به بقای خود ادامه دهد بلکه حتی در برابر فشارهای قدرت‌های فرامنطقه‌ای پیشرفت کند».

وی همچنین نوشت: «این تصور رایج که ایران در منطقه بازوری خود را از دست داده است، ناشی از این فرض اشتباه است که ایران روابط نیابتی با نیروهای مقاومت داشته است. مقاومت ریشه در اشغال سرزمین‌های عربی توسط اسرائیل، هتک حرمت به اماکن مقدس اسلامی، آبارتاید، نسل‌کشی و تجاوز مداوم به همسایگان دارد. مقاومت پیش از انقلاب اسلامی ایران در سال ۱۹۷۹ وجود داشته و تا زمانی که علل ریشه‌ای آن باقی باشد، ادامه خواهد داشت. تلاش برای نسبت دادن آن به ایران ممکن است برای یک پوشش روابط عمومی کارساز باشد، اما مانع از هرگونه راه‌حل واقعی خواهد شد».

چابک‌سازی منطقه‌ای - فرامنطقه‌ای

با نگاهی به اظهارات کمال خرازی و محمدجواد ظریف می‌توان به این نتیجه رسید که هر دو دیپلمات کهنه‌کار کشورمان به دنبال آن هستند تا بگویند ایران نمتتها اوضاع واحوال منطقه را رصد و درک خوبی نسبت به آن دارد، بلکه در این وضعیت بر هماهنگی و اجماع منطقه‌ای برای حل‌وفصل مشکلات خاورمیانه تأکید دارد. در این راستا موضوع مذاکره با آمریکا هم از مسائلی است که هرچه به ۲۰ ژانویه (روز تحلیف ترامپ) نزدیک‌تر می‌شویم، بیش از هر زمان دیگر مورد بحث قرار می‌گیرد و از ۵ نوامبر که انتخابات آمریکا برگزار و ترامپ پیروز آن اعلام شد، تا به امروز دیدگاه‌های مختلفی مطرح شده اما در این شرایط نمتتها رئیس‌شورای راهبردی روابط خارجی، بلکه رئیس‌جمهوری پزشکیان و سیدعباس عراقچی به‌عنوان رئیس دستگاه دیپلماسی و حتی سایر مقامات کشورمان که دستی بر آتش دیپلماسی دارند، اعلام کرده‌اند که آماده مذاکره هستند.

به‌عنوان مثال، اخیراً عراقچی در سفر به قاهره و در مصاحبه با یک رسانه مصری اعلام کرد که «ما همچنان منتظر تصمیم‌گیری هستیم که با آنها وارد مذاکرات شدیم که این طرف‌ها سه کشور اروپایی، چین، روسیه و طرف آمریکایی بود که از این گروه خارج شدند». عراقچی گفت: ایران نسبت به مسالمت‌آمیز بودن پرونده هسته‌ای خود اطمینان کامل داریم و مانعی برای مشارکت دادن دیگران نداریم و حتی بعد از عقب‌نشینی آمریکا از مذاکرات، ما به هیچ وجه میز مذاکرات را ترک نکردیم و همواره آماده ورود به مذاکرات شرافتمندانه براساس احترام و منافع متقابل هستیم. وی تصریح کرد: دکترین نظامی و امنیتی ایران به هیچ وجه براساس در اختیار داشتن سلاح هسته‌ای نیست. وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران گفت: امکان دستیابی به برخی راه‌حل‌ها با روش‌های مسالمت‌آمیز جهت جلوگیری از تشدید تنش و چارچوب کاری دیپلماتیک وجود دارد.

اینکه آیا صرفاً اعلام آمادگی کافی است یا خیر، موضوعی دیگر است، اما حداقل از ظاهر امر اینگونه برمی‌آید که سیاست خارجی کشور باید به سمت چابک‌سازی پیش برود که به نظر می‌رسد این اقدام در دستور کار خواهد بود.

بازگشت مجازات اعدام

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور منتخب آمریکا اعلام کرد که محض اینکه در ۲۰ ژانویه سوگند یاد کنم، وزارت دادگستری را ملزم می‌کنم با جدیت مجازات اعدام را پیگیری کند تا از خانواده‌ها و کودکان آمریکایی در برابر متجاوزان خشن قاتلان و هیولاها محافظت شود. این موضع ترامپ در حالی مطرح شد که جو بایدن اخیراً احکام ۳۷ نفر از ۴۰ زندانی محکوم به اعدام را به حبس ابد کاهش داد.

◀ طرح مودت: آرام‌سازی منطقه در پرتو گفت‌وگو به موازات این اظهارات، محمدجواد ظریف، معاون راهبردی رئیس‌جمهوری در یادداشتی که برای مجله اکونومیست نوشته است، پیشنهاد تشکیل «انجمن گفت‌وگوی کشورهای مسلمان غرب آسیا» (MWADA) را به عنوان سازوکاری برای دستیابی به تحول در غرب آسیا مطرح کرد که وی بدان «طرح مودت» اطلاق کرده است.

ظریف در یادداشت خود نوشته است: «طرح مودت از تمامی کشورهای مسلمان تأثیرگذار در غرب آسیا-بحرین، مصر، ایران، عراق، اردن، کویت، لبنان، عمان، قطر، عربستان سعودی، (دولت آینده) سوریه، ترکیه، امارات متحده عربی و یمن دعوت می‌کند تا در مذاکرات جامع شرکت کنند. نمایندگان سازمان ملل متحد نیز می‌توانند در این فرآیند مشارکت داشته باشند. این ابتکار باید براساس ارزش‌های عالی دین مشترک‌مان، اسلام و اصول حاکمیت، تمامیت ارضی، عدم مداخله و امنیت جمعی پایه‌گذاری شود. حروف اول این عنوان در زبان انگلیسی (MWADA) که در زبان عربی (زبان مشترک عبادت همگی ما) «مودت» خوانده می‌شود باید هدف خود را تقویت همزیستی مسالمت‌آمیز و شراکت‌های عادلانه قرار دهد.

وزیر خارجه پیشین کشورمان به این نکته اشاره کرده که «یکی از اولویت‌های اساسی «طرح مودت» برقراری آتش‌بس‌های فوری، پایدار و دائمی در غزه، لبنان، سوریه و یمن است. انعقاد یک پیمان عدم تعرض میان کشورهای عضو، همراه با نظارت جمعی منطقه‌ای به نهادینه کردن ثبات و حفاظت از منطقه در برابر دخالت‌های خارجی و تنش‌های داخلی کمک خواهد کرد».

ظریف همچنین در این طرح خود به ابعاد اقتصادی آن اشاره کرد و گفت که: «یکپارچگی اقتصادی بخشی محوری در چشم‌انداز طرح مودت است. به دلیل شبکه‌های تجاری پراکنده، بی‌توجهی به توسعه سازوکارهای بانکی و پرداختی درون‌منطقه‌ای، رقابت‌های سیاسی و اتکای شدید به بازارهای خارجی، آسیای غربی با فقدان وابستگی متقابل مواجه است. تاسیس «صندوق توسعه مودت» می‌تواند طرح‌های زیرساختی ضروری را به ویژه در مناطقی که درگیری‌ها آسیب دیده‌اند، تأمین مالی نماید. علاوه بر این، اصلاحات حکمرانی در سوریه - به عنوان پیش‌نیازی برای دریافت کمک‌های اقتصادی اصل مسئولیت‌پذیری را تقویت خواهد کرد و زمینه‌ساز ایجاد کشوری امن و پایدار خواهد بود که در آن زنان و اقلیت‌ها بتوانند به شکوفایی دست یابند».

در یادداشت ظریف آمده است: «مانند سایر کشورهای،

برچسب‌زنی به ایران

اسعد الشیبانی، وزیر امور خارجه منصوب شده توسط «ابومحمد الجولانی» سرکرده تحریرالشم در سوریه در اظهاراتی خصمانه، ایران را به گسترش هرج‌ومرج در این کشور متهم کرد. الشیبانی که سابقه سیاهی در پی حضور در گروه‌های تروریستی دارد، در صفحه خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «ایران باید به خواست مردم همچنین حاکمیت و یکپارچگی سوریه احترام بگذارد و آنها را دربار عواقب بیانه‌های اخیر مسئول می‌دانیم».

ادامه تیتربک

مذاکره و مودت

ولی باید دید زمینه‌های همکاری و دامنه اشتراکات بین کشورها چیست. ما الان زمینه‌های همکاری بسیار وسیعی با روسیه داریم و در حال برنامه‌ریزی درباره آنها هستیم. تا به حال نیز این روابط به خوبی پیش رفته و توسعه بیشتری خواهد یافت. ممکن است در برخی زمینه‌ها اختلاف نظر داشته باشیم که این خیلی طبیعی است».

رئیس‌شورای راهبردی روابط خارجی در مورد تحولات سوریه همچنین اظهار کرد که «هدف اصلی ما از اینکه از دولت آقای بشار اسد حمایت کردیم، مبارزه با تکفیری‌ها بود. تکفیری‌ها خطری برای کل منطقه بودند. نه تنها سوریه بلکه امنیت عراق و ایران هم نیازمند آن بود که با تکفیری‌ها مبارزه شود. اینکه ما به دولت سوریه کمک کردیم به این دلیل بود که دولت سوریه، عضو گروه مقاومت در برابر رژیم اسرائیل بود و الا تشابهی میان نظام ما و نظام سوری وجود نداشت».

وی گفت: «نیروهای معارض که اکنون سوریه را در دست دارند تا به حال رفتار خاصی علیه جمهوری اسلامی ایران نداشته‌اند. البته مواضع آنها نسبت به جمهوری اسلامی ایران

مثبت نیست اما عملاً کاری انجام نده‌اند. رفتار و مواضع ما نسبت به آنها تابع رفتار و مواضع آنها در آینده خواهد بود. آنچه برای ما مهم است، استقلال و تمامیت ارضی سوریه است. امیدواریم که چنین شود و در آینده جوانان سوریه بتوانند از کشور خودشان در برابر تجاوزات رژیم اسرائیل حفاظت کنند». خرازی در پاسخ به این سوال که با توجه پیشروی اسرائیل به عمق خاک سوریه و انهدام زیرساخت‌های نظامی راهبردی این کشور همچنین در غیاب سامانه‌های راداری سوریه و پدافند هوایی روسیه در منطقه، آیا ایران بیش‌ازپیش در معرض تهدید قرار می‌گیرد یا خیر، گفت: «تجاوزات رژیم اسرائیل به سوریه جدید نیست. ارتفاعات جولان سال‌هاست که در تصرف اسرائیل است. این روزها البته رژیم اسرائیل از فرصت نبود حکومت در سوریه استفاده کرد تا تجاوزات خود را گسترش دهد. لذا اراضی بیشتری را تصرف کرده، روزانه بمباران‌های وسیعی را انجام می‌دهد و مراکز نظامی و حتی غیرنظامی سوریه را هدف می‌گیرد بنابراین چنین پدیده‌ای از قبل بوده و امروز هم رو به گسترش است».

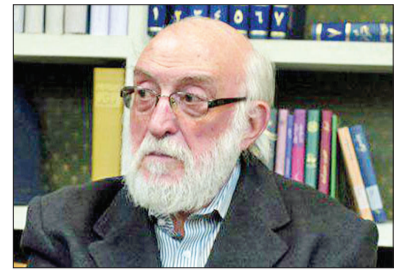
وی تصریح کرد: «درخصوص تهدید ایران در همان زمانی هم که بشار اسد حاکم بود، رژیم اسرائیل تلاش می‌کرد، ایران را تهدید کند و از آن جهت وضعیت تفاوتی نکرده است. آن زمان هم با استفاده از آسمان اردن، سوریه و عراق سعی می‌کرد از راه دور به مراکز نظامی ما آسیب برساند. بنابراین از جهت تهدید، تفاوتی در وضعیت حاصل نشده است. ما در برابر تجاوزات رژیم اسرائیل باید مقاومت کنیم و قدرت مقاومت هم داریم چنانکه آن را به نمایش گذاشته‌ایم».

رئیس‌شورای راهبردی روابط خارجی همچنین در مورد روابط تهران - ریاض خاطر نشان کرد: «روابط با عربستان خوبی پیش می‌رود. بعد از توافقاتی که بین ایران و عربستان حاصل شد، بازدیدها برقرار است و خیلی امیدواریم که ایران و عربستان نقش خود را برای برقراری صلح و امنیت در منطقه ایفا کنند. ما فکر می‌کنیم که کشورهای منطقه باید گرد هم بیایند. با یکدیگر صحبت کنند و منطقه‌ای قوی تشکیل دهند. در سایه قدرت است که بیگانگان نمی‌توانند به اهداف خود برسند. ایران و عربستان دو کشور مهم این منطقه هستند و امیدواریم که در این راستا گام بردارند».

گفتار

پل‌های فرهنگی

پیام محمد مجتهد شبستری به همایش «رودکی و پیوندهای فرهنگی ایران و تاجیکستان»

محمد مجتهد شبستری پیرامون انجمن دوستی ایران و تاجیکستان و برقراری پل‌های فرهنگی میان این دو کشور پیامی را به همایش «رودکی و پیوندهای فرهنگی ایران و تاجیکستان» منتشر کرد.

مهدی سیدی، استناد دانشگاه فردوسی چهارشنبه ۵ دی به نمایندگی از محمد مجتهد شبستری، فیلسوف، فقیه و پژوهشگر قرآنی، پیامی در مورد انجمن دوستی ایران و تاجیکستان در همایش «رودکی و پیوندهای فرهنگی ایران و تاجیکستان» که در دانشکده ادبیات دانشگاه فردوسی مشهد برگزار شد، قرائت کرد. در پیام شبستری آمده: «سال ۱۳۸۴ پس از تصویب قانون انجمن‌های مردم‌نهاد، چند تن از علاقه‌مندان به تاجیکستان در استان مازندران و گیلان تقاضای تأسیس انجمن دوستی ایران و تاجیکستان را تکمیل کردند اما مراحل سخت آن در وزارت طی نشد. در شهر یور سال ۱۳۹۶ انجمن با ریاست دکتر علی اشرف مجتهد شبستری، اولین سفیر جمهوری اسلامی ایران در تاجیکستان رسماً به ثبت رسید. دکتر شبستری با درک ضرورت روابط دیپلماتیک برای آشنایی و دوستی بیشتر دو ملت فارسی‌زبان پس از پایان خدمت سیاسی، اقدام به راه‌اندازی این سمن کرد. از سال ۱۳۷۶ این ایده شکل گرفت اما اصل بر این بود که چهره‌های سیاسی در این جمع باشند و در نهایت به این نتیجه رسیدند که مقامات، وقت برای کارهای انجمن ندارند و باید افرادی در هیأت مدیره باشند که فرصت لازم برای کار غیردولتی وجود داشته باشد. انجمن ارتباط با فرهیختگان تاجیکستانی ساکن ایران یا اشخاصی که به ایران سفر کوتاه مدت داشتند را برقرار کرد تا از سال ۱۳۸۶ و بازنشستگی دکتر شبستری از امور دولتی، رسماً در قالب انجمن دوستی ایران و تاجیکستان برنامه‌های متنوع برای ارتباط بیشتر ایجاد کند. در بیش از یک دهه فعالیت با پشتوانه اعضای انجمن و اعتبار آنان نزد نهادهای مختلف، بیش از ۳۰۰ میلیون تومان برای هیأت‌های متعدد که از تاجیکستان به ایران آمدند، تأمین هزینه شد و اگرچه انجمن بودجه‌ای نداشت با استفاده از اعتبار خود هزینه را تأمین نمود. این نهادهای دولتی و فرهنگی مستقیماً هزینه اقامت میهمان را پرداخت کردند. شخصیت‌های ادبی از اصلی‌ترین عوامل پیوند ما هستند با هدف گسترش دوستی و با تکیه بر این ظرفیت به بهانه آرمگاه کمال خجندی در تبریز و یا میر سیدعلی همدانی در تاجیکستان و بزرگان ادب فارسی مانند فردوسی در مشهد، انجمن در تبریز، همدان و مشهد صاحب دفتر و نماینده شد و به زودی این دفاتر در شهرهای اصفهان و کرج فعال خواهند شد. اولین دفتر در تبریز هم‌زمان با حضور هیأت تاجیکستان شامل والی ولایت صیخ تاجیکستان، فرزانه خجندی و همسرش آذرخش از شعرا تاجیکستان سال ۱۳۹۳ افتتاح شد. سال‌های اول دهه ۹۰ خورشیدی، سال‌های پذیرایی از تاجیکستان برای آشنایی و ارتباط بیشتر با ایران از چهره‌های سیاسی و ادبی تا جوانان دانشجو بود. همان هیأت سیاسی ادبی سفر کرده به تبریز در قالب برنامه فرزانگان خجندی به مشهد می‌آیند و مقدمات شکل‌گیری شعبه انجمن در مشهد فراهم شد. جمع ۱۰ نفره دانشجویان تاجیک به همدان رفتند تا با زادگاه میرسیدعلی همدانی نیز آشنا شوند. بسترهای مورد استفاده برای دوستی انجمن از جمله فعالیت فضای مجازی است که در کنار سایت انجمن صفحاتی ایجاد و ضمن دعوت از فرهیختگان ایرانی و تاجیکستانی و البته افغانستانی در برهه‌ای که امکان فعالیت حضوری کمتر شده، مجالی برای گفتن و شنیدن بوده است. ۴۰ محفل تلگرافی در بزرگداشت و رسوم مشترک مانند رمضان و مهرگان و مراسم تاریخی چون استقلال تاجیکان برگزار شده است.»

شعرزانه

حسنا محمدزاده: هر هنری به‌ویژه شعر، نماینده روح، ذهن، تجربه و جهان زیسته خالقش است و از آن‌جا که زن هم به لحاظ جنسی و هم به لحاظ جنسیتی با مرد متفاوت است، پس شعر زن متفاوت خواهد بود. روحیه زنانه اگر در شعر کاملاً منعکس شود، هم به لحاظ ریختی و هم به لحاظ معنایی، شعری کاملاً متفاوت از سروده‌های مردان خلق خواهد کرد.

جایزه شعر خبرنگاران

دبیرخانه جایزه کتاب سال شعر ایران به انتخاب «خبرنگاران» با یاد زندیادان محمدعلی بهمنی و علیرضا طبایی از برگزیدگان ادوار این جایزه، فراخوان نوزدهمین دوره را منتشر کرد. علاقه‌مندان به شرکت در این جایزه باید پنج نسخه از اثر خود را تا ۲۴ دی ۱۴۰۳ به دبیرخانه جایزه بفرستند یا فایل پی‌دی‌اف کتاب را در سایت «اواشه» پس از ثبت‌نام، بارگذاری کنند.

نمایشگاه جهان معاصر

نمایشگاه گروهی «جهان معاصر» با شرکت ۳۴ هنرمند حوزه هنرهای تجسمی، ساعت ۱۶ جمعه ۷ دی با حضور آیناز زارعی نقاش و مدیر گروه هنری آیینست و پدیدآورندگان آثار در گالری خورشید افتتاح می‌شود و اختتامیه آن سه‌شنبه ۱۱ دی برگزار خواهد شد. علاقه‌مندان به هنرهای تجسمی برای تماشای ۴۷ اثر راه یافته به «جهان معاصر» می‌توانند از روز جمعه تا دوشنبه ساعت ۱۶ تا ۱۹ به گالری خورشید مراجعه کنند.

غنی‌سازی زندگی

معنویت عقل‌گرایانه برناردو کسترپ کاوشی در معنای زندگی و هستی بر اساس منطق و علم است

میثم غضنفری

روزنامه‌نگار

کتاب «معنویت عقل‌گرایانه» نوشته برناردو کسترپ، تلاشی است برای پاسخ به سوال ابدی بشر در مورد معنای زندگی و هستی با رویکردی که هم عقلانی و منطقی است و هم با یافته‌های علمی جدید هم‌خوانی دارد. برناردو کسترپ (متولد ۱۹۲۴) فیلسوف و دانشمند کامپیوتر هلندی است که بیشتر به خاطر کارهایش در زمینه مطالعات آگاهی به‌ویژه توسعه ایده‌آلیسم تحلیلی - که شکلی از ایده‌آلیسم مبتنی بر سنت فلسفی تحلیلی است - شناخته شده است. او چندین کتاب و مقاله علیه فیزیکالیسم نوشته و در همه آن‌ها مدعی است که آگاهی جنبه اساسی واقعیت است. او در کتاب «معنویت عقل‌گرایانه» با زبانی ساده و قابل فهم، مفاهیم پیچیده فلسفی و علمی را برای مخاطب عام توضیح می‌دهد و او را به سفری فکری برای کشف هدف زندگی دعوت می‌کند.

کتاب با پرسش‌های اساسی زیر آغاز می‌شود:

■ آیا زندگی و هستی به طور کلی، هدف و معنایی دارند؟

■ اگر هدف و معنایی وجود دارد، آیا ما انسان‌ها با عقل و منطق محدود خود، قادر به درک آن هستیم؟

کسترپ در این کتاب، با بررسی شواهد علمی و فلسفی به این پرسش‌ها پاسخ مثبت می‌دهد و ادعا می‌کند که تنها زندگی و هستی هدف و معنا دارند بلکه ما انسان‌ها نیز قادر به درک این هدف هستیم. برخی از ادعاهای اساسی کتاب عبارتند از:

■ جهان هستی در حال حاضر کامل نیست و پتانسیل‌های تحقق نیافته بسیاری دارد.

■ هدف غایی هستی، تحقق این پتانسیل‌ها و در نتیجه، غنی‌سازی جهان است.

■ آگاهی، اصلی‌ترین ویژگی طبیعت است و هستی به آن وابسته است.

■ مغز انسان به عنوان یک فرستنده-گیرنده برای آگاهی عمل می‌کند و آگاهی را از یک سطح غیرمادی به واقعیت مادی منتقل می‌کند.

■ هوش، صرفاً وسیله‌ای برای انتقال اطلاعات به آگاهی است و خود به تنهایی قادر به درک و خودآگاهی نیست.

■ برای غنی‌سازی آگاهی از طریق درک و خودآگاهی، آگاهی نامحدود اولیه باید به طور موقت به آگاهی‌های فردی محدود شود. ■ عقلانیت و معنویت، لزوماً متناقض نیستند و می‌توانند مکمل یکدیگر باشند.

شاید بتوان مهم‌ترین ادعای کتاب را در این جمله صورت‌بندی کرد: «هیچ‌کس هرگز واقعاً نمی‌میرد و آگاهی ما پس از مرگ فیزیکی به حالت آگاهی نامحدود و یک‌پارچه باز می‌گردد. هدف غایی هستی، بازگشت تدریجی به حالت آگاهی نامحدود و یک‌پارچه است که توسط درک و خودآگاهی انباشته شده در طول تجربه مادی، غنی شده است.»

یکی از نقاط قوت این کتاب، زبان ساده و قابل فهم آن است. کسترپ با استفاده از مثال‌ها و تشبیهات ساده، مفاهیم پیچیده فلسفی و علمی را برای مخاطب عام توضیح می‌دهد. او در این کتاب، از رویکرد علمی و منطقی برای بررسی معنای زندگی استفاده می‌کند و با استناد به شواهد علمی و استدلال‌های منطقی، نظریه خود را در مورد هدف زندگی ارائه می‌دهد. کتاب هم‌چنین به شکلی ماهرانه، مفاهیم علمی و معنوی را با هم ترکیب می‌کند و نشان می‌دهد این دو حوزه لزوماً متناقض نیستند. کسترپ علاوه بر ارائه نظریه، راهنمایی‌های عملی را برای زندگی هدفمند ارائه می‌دهد. او به خوانندگان کمک می‌کند تا با افزایش خودآگاهی و کمک به دیگران به هدف غایی هستی نزدیک‌تر شوند.

جستاری برای یافتن هدف غایی

کسترپ معتقد است اگر تمام ساختارهای پویا در جهان هستی مانند کهکشان‌ها، ستارگان و موجودات زنده در نهایت از بین بروند، پس وجود، بی‌معنا به نظر می‌رسد. از دیدگاه علم مادی‌گرای ارتدوکس، تمام انتخاب‌ها و تجربه‌های ما در طول زندگی در نهایت بی‌اهمیت خواهند بود. این نگاه به هستی که آن را پوچ و بی‌معنا می‌داند، برای بسیاری از ما آزاردهنده و غیرقابل قبول است. بسیاری از ما در زندگی خود درد و رنج زیادی را تجربه کرده‌ایم. آیا چیزی که برای آن رنج می‌کشیم، بی‌معناست؟ حتی زمانی که همه‌چیز در زندگی خوب پیش می‌رود، باز هم ممکن است از خود بیرسیم، آیا معنایی در آن وجود دارد یا خیر. موفقیت، ثروت مادی، لحظات زودگذر شادی و حتی عمیق‌ترین شادی‌های ما چه معنایی دارند، در حالی که در نهایت هیچ اثری از ما باقی نخواهد ماند؟ کتاب به این پرسش می‌پردازد که آیا چیزی هست که پس از مرگ ما باقی بماند و به هستی اضافه شود؟ بدون وجود چنین چیزی، هیچ معنای واقعی برای هستی وجود نخواهد داشت. به زعم کسترپ، فرزندان، کارها و ایده‌های ما ممکن است پس از مرگ ما باقی بمانند اما این‌ها فقط از طریق زندگی دیگران معنا پیدا می‌کنند. پس اگر زندگی دیگران بی‌معنا باشد، زندگی ما هم بی‌معنا خواهد بود و این یک چرخه بی‌انتهاست. او به دنبال پاسخی برای این پرسش است که آیا زندگی ما، هرچند زودگذر، به خودی خود و در زمان حال دارای معنا هستند؟

فرآیند غنی‌سازی جهانی

پرسش بعدی کسترپ این است که آیا جهان هستی کامل است یا خیر؟ او می‌گوید بسیاری از ادیان، وجود یک «هستی برتر» کامل را فرض می‌کنند اما کامل بودن به معنای تمامیت و عدم امکان اضافه شدن چیزی به آن، با مفهوم هدف در تضاد است. اگر جهان هستی کامل باشد، پس زندگی ما نمی‌تواند چیزی به آن اضافه کند و در نتیجه، بی‌معنا خواهد بود. ما به طور شهودی می‌دانیم که جهان هستی پویا و دائماً در حال تغییر و تحول است. بنابراین، جهان هستی نمی‌تواند کامل باشد. کسترپ در این‌جا بین کمال و تمامیت تفاوت قائل می‌شود. کمال، نسبی و وابسته به معیارهای ذهنی است در حالی که تمامیت، مطلق است. از نظر او ما می‌توانیم تمامیت را به عنوان تحقق کامل پتانسیل‌های ذاتی جهان هستی تعریف کنیم. کسترپ پتانسیل‌های ذاتی را به سه دسته تقسیم می‌کند:

۱. چیزهایی که وجود دارند اما ما آن‌ها را نمی‌شناسیم.
۲. چیزهایی که می‌توانند وجود داشته باشند اما در حال حاضر وجود ندارند.
۳. چیزهایی که حتی به صورت بالقوه هم وجود ندارند.

معنویت عقل‌گرایانه
برناردو کسترپ، ترجمه امین دهداریان
انتشارات طرح نو
۱۵۶ صفحه/ ۱۸۸ هزار تومان

او می‌گوید جهان هستی زمانی کامل خواهد بود که تمام پتانسیل‌های ذاتی آن تحقق یابد. بنابراین، جهان هستی می‌تواند هم‌زمان کامل و ناقص باشد. ناقص بودن آن، امکان غنی‌سازی را فراهم می‌کند و پویایی این فرآیند غنی‌سازی، می‌تواند با معیارهای ذهنی ما از کمال هم‌خوانی داشته باشد. در نهایت، نویسنده به این نتیجه می‌رسد که هدف نهایی هستی می‌تواند، غنی‌سازی خود جهان هستی باشد اما برای بررسی این ایده، ابتدا باید مشخص کنیم منظور از غنی‌سازی چیست و چگونه می‌توان آن را بدون نقض منطق، عقل یا دانش علمی فعلی ما از قوانین طبیعت، در جهان هستی جای داد.

پتانسیل تحقق نیافته آگاهی

کسترپ در ادامه به کندوکاو در ماهیت آگاهی می‌پردازد و آن را تجربه ذهنی تعریف می‌کند؛ درک صدا، رنگ، احساسات و غیره. اما علم تجربی صرفاً همبستگی‌های عصبی این تجارب ذهنی را ردیابی می‌کند، نه چیستی و چگونگی خود آن‌ها را. این شکاف تبیینی نشان می‌دهد علم کنونی، تصویری ناقص از واقعیت ارائه می‌دهد. این‌جاست که پرسش از رابطه مغز و آگاهی برجسته می‌شود. آیا مغز، آگاهی را تولید می‌کند؟ نویسنده با نگاهی به تفسیر وینگر از مکانیک کوانتومی، که وجود واقعیت فیزیکی را منوط به مشاهده آگاهانه می‌داند، این ایده را به چالش می‌کشد؛ زیرا اگر آگاهی به واقعیت شکل می‌دهد، پس چه چیزی واقعیت مغز مولود آگاهی را پدید آورده است؟ نویسنده در این‌جا نظریه مغز به مثابه فرستنده-گیرنده آگاهی را پیش می‌کشد. مغز، واسطه‌ای میان دنیای شناخته شده و ناشناخته است. اطلاعات حسی را پردازش و به آگاهی «ارسال» می‌کند و از آگاهی «دستور» می‌گیرد. این علیت نزولی، نقشی فعال برای آگاهی در نظر می‌گیرد. اما علم، هنوز از توضیح کامل پدیده‌ها عاجز است. وجود ماده و انرژی تاریک، ناسازگاری نسبت به علم و مدل استاندارد و ناتوانی در شبیه‌سازی پدیده‌های ماکروسکوپی پیچیده، همگی نشانه‌هایی از فضای وسیع ناشناخته‌ها هستند. در نهایت، کسترپ تمایزی ظریف بین هوش و آگاهی قائل می‌شود. آزمایش «اتاق چینی» نشان می‌دهد که می‌توان هوشمندانه رفتار کرد، بدون آنکه درکی واقعی وجود داشته باشد.

آگاهی در قفس

کسترپ سپس پرسشی بنیادین را مطرح می‌کند: چرا آگاهی در قفس تنگ مغز محبوس گشته است؟ فرضیه ابتدایی تکامل و غنی‌سازی آگاهی از طریق ساختارهای مادی به سرعت مردود شمرده می‌شود، چراکه آگاهی، خود زیربنای وجود است، نه محصول آن. به زعم کسترپ محدودیت، خود ابزاری برای گسترش است. آگاهی نامحدود، در نبود تمایز و تضاد، سترون و بی‌حاصل می‌ماند. گویی انسانی که در اتاقی یک‌دست سفید محبوس شده، هرگز درکی از مفهوم نور نخواهد داشت. پس محدودیت، بستری برای ادراک و خودآگاهی می‌آفریند و این‌گونه، آگاهی غنی‌تر می‌شود.

کسترپ تا اینجا، ادعایش را چنین صورت‌بندی می‌کند: هستی، هدفی غایی دارد که عقل بشر، توان درک جزئی از آن را دارد. این هدف، تحقق پتانسیل‌های نهفته و غنی‌سازی جهان است. آگاهی، رکن اصلی این هدف است و مغز، فرستنده-گیرنده‌ای برای این گوهر نساب در دنیای مادی. هوش، صرفاً ابزاری برای انتقال اطلاعات و ایجاد مدل‌های ذهنی از واقعیت است. اما آگاهی نامحدود، در قفس تنگ مغز محبوس شده. چرا؟ کسترپ چنین پاسخی می‌دهد: هدف غایی، غنی‌سازی آگاهی از طریق درک و خودآگاهی است. این امر، مستلزم چندپاره شدن و محدود شدن آگاهی به فرستنده-گیرنده‌های فیزیکی است. با افزایش درک، توهم فردیت رنگ می‌بازد و در نهایت، جهان به درک و آگاهی از خود ناظم می‌آید. زندگی، بازگشت تدریجی به سوی آگاهی نامحدود و یکپارچه است، غنی‌شده از تجارب مادی.

بازی مرکب در گوگل

درحالی که تتفلیکس به زودی بخش فصل دوم از سریال پرطرفدار «بازی مرکب» را آغاز خواهد کرد، موتور جستجوی گوگل، شرکت در چالش «چراغ سبز-چراغ قرمز» از فصل اول این مجموعه تلویزیونی را برای کاربران خود که از هواداران این سریال مهیج هستند، امکانپذیر کرده است. تنها کافی است «بازی مرکب» را در گوگل وارد کرده و روی پاکت قهوه‌ای که در پایین صفحه ظاهر می‌شود، کلیک کنید.

معرفی اعضا تازه شورای بازیگری

سیدعباس صالحی، وزیر فرهنگ، نرگس آبیار (نویسنده و فیلمساز)، علی آشتیانی‌پور (تهیه‌کننده)، کمال تبریزی (نویسنده و فیلمساز)، حسن خجسته (استاد دانشگاه)، علی دهکردی (بازیگر)، مجید زین‌العابدین (مدیر فرهنگی)، حجت‌الاسلام هادی صادقی (پژوهشگر)، هادی نائیجی (فیلمساز) و سیدضیا هاشمی (پژوهشگر، استاد دانشگاه) را به‌عنوان اعضای جدید شورای بازیگری فیلم‌های سینمایی منصوب کرد.

انتشار نمایشنامه شهلا میربختیار

تازترین نمایشنامه شهلا میربختیار با عنوان «خاکسترهای کانبرا» منتشر شد. شهلا میربختیار، بازیگر، کارگردان، نمایشنامه‌نویس، فارغ‌التحصیل در هنرهای نمایشی از دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران، فوق‌لیسانس و دکتری مطالعات سینمایی از دانشگاه ملی استرالیا و ساوت پاسفیک با رساله‌ای که تحت عنوان سینمای ایران و انقلاب اسلامی در آمریکا توسط انتشارات مک‌فرلند به چاپ رسیده است.

گزارش سینمای ایران

ژاله علو هنرمندی نامیراست

پیشکسوت دوبله ایران تشییع شد

پیکر ژاله علو، هنرمند پیشکسوت تئاتر، سینما، رادیو و تلویزیون ۵۰ ساله با سخنانی از فاطمه مهاجرانی سخنگوی دولت و تعدادی از هنرمندان از مقابل تالار وحدت به سمت قطعه هنرمندان بهشت‌زهر(س) بدرقه شد. در ادامه، شهین نجف‌زاده، صدایشه و بازیگر گفت: همه از رفتن بانوی نور، شعر و شور اقتدار و افتخار غمگین هستیم. نوری که در وجود ایشان روشن شد و همه از نور وجود او سرمست شدیم. اما ایشان حریفی داشتند که هر کسی را به این حریم نور و معرفت راهی نبود. دریغ که اسطوره‌ای را از دست دادیم. رادیو، به‌خصوص رادیو نمایش خانه اول ایشان بود و حتی همین اواخر گاه به میدان ارگ می‌آمدند و با کودک درون خود ما را ششاد می‌کردند. استودیو شماره هشت مملو از خاطرات ایشان است. در ادامه مسعود فروتن با تسلیت‌گویی به حضاران، بخشی از خاطرات خود را از علو بیان کرد. او گفت: هر زمان به فرزند و خانواده علو نگاه می‌کنم، غم عالم به دلم چنگ می‌زند. سال‌ها پیش در شهرستان زندگی می‌کردیم و تنها وسیله سرگرمی‌مان رادیو بود و صدای ژاله (علو) را از آن می‌شنیدیم و می‌خواستیم ببینیم او کیست؟! که در روزنامه دیدیم او هنرپیشه تئاتر است و گوینده و هنرپیشه سینما، به تهران که آمدیم، در راهروهای رادیو می‌ایستادم که به ایشان سلام کنم و افتخارمان بود که جواب‌مان را بدهد. ابوالحسن تهامی، دوبلور، گوینده و همکار علو گفت: نام «شوکت» بر او گذاشتند، چون از آغاز می‌دانستند چه بزرگی به جهان هنر پای نهاده است. خداوند بسیار بر او مهر ورزید و عمری با عزت به او عطا کرد و صدای ویژه که در میان هزاران صدا متمایز و زیبا بود. من حدود ۱۱ سال از ایشان جوان‌ترم و در دوران نوجوانی ایشان را در تئاتر می‌دیدم و صدایشان را در رادیو می‌شنیدیم. این گوینده با یادآوری دوران طلایی دوبله ایران ادامه داد: ژاله علو جای ستارگان بزرگ سینمای جهان صحبت می‌کرد. زمانی که تازه وارد کار گویندگی شدم، تصور نمی‌کردم ایشان که هنرمندی حرفه‌ای بود، با یک تازه‌کار همکاری کنند، ولی مایه افتخارم هست که این همکاری شکل گرفت و ادامه پیدا کرد. در بخش بعدی مراسم بدرقه ژاله علو، بهزاد فراهانی دیگر دوست و همکار علو با تسلیت‌گویی یادآور شد: شاگرد دهه ۴۰ ایشان بودم و از او بسیار آموختم. در آن زمان نمایش‌هایی را در رادیو تهران بخش می‌کردیم و کارگردانی اغلب اینها بر عهده خانم علو بود.

بهزاد فراهانی خطاب به وزیر ارشاد و معاونت هنری گفت: توصیه می‌کنم حرمت این بانو را با نصب مجسمه ایشان در مقابل استودیو هشت به ما نشان بدهید. برای حفظ بزرگی باید عاشق مردم باشیم. اگر کشور ما بودجه ساخت تدیس خانم علو را ندارد ما بچه‌های قدیمی رادیو حاضریم مخارج ساخت آن را بر عهده بگیریم. درود بر ژاله علو که معلم ما بود و درود بر ما که افتخاری بهتر از این نداریم. فاطمه مهاجرانی، سخنگوی دولت نیز در سخنانی با ابراز تأسف از اینکه هنرمندان را در چنین برنامه‌ای می‌بیند، خطاب به آنان گفت: شما از هنر ایشان و کردارشان گفتید و من خانم علو را روی صحنه تئاتر و از دریچه تلویزیون دیدم. من هم از کارهای مهربانی، نظم، دقت و شفقت را برداشتم و درمورد جز این نبود. مصداق شعر مولانا بود که «مرگ اگر مرد است گو پیش من آی * تا در آغوش بگیرم تنگ، تنگ».

او یادآور شد: هنرمندی که همه ذوق و قریحه خدواندی خود را در شعر، سینما و گویندگی به کار برد و در همه این امور موفق باشد، چنین هنرمندی از مرگ ترسی ندارد، زیرا نقشی از مهر را بر جان‌ها نهاده که هرگز میرا نیست. علو ایشان از مهر این بانو بر مردم است و از اینکه بخُل در او نبود. مهاجرانی مصرعی از مولانا را با عنوان «روح سلطانی ز زندانی بجست» تقدیم به علو کرد و سپس درباره توصیه فراهانی تأکید کرد: فرمایش استاد فراهانی به دیده ما، حتماً انجام خواهد شد. سپس یادداشت شاهرخ رزمجو، فرزند این هنرمند توسط فریون محرابی که اجرای برنامه را بر عهده داشت، ارائه شد.

پیکر ژاله علو به سمت قطعه هنرمندان بهشت‌زهر(س) بدرقه شد تا در قطعه ۸۸ هنرمندان بهشت‌زهر(س)، ردیف ۶۴۱ شماره ۳۸ به خاک سپرده شود.

تعلیمی از سریال گرینه نکن استانبول

خصوصی به کار گرفته نمی‌شود و نهادهای دولتی با بودجه کلان یا خصوصی با بودجه‌هایی از فروش اشتراک و تبلیغات به دست می‌آورند، دست به تولید سریال می‌زنند و در چنین حالتی کیفیت مجموعه، نه برای سازندگان آن و نه برای سرمایه‌گذاران اهمیت چندانی ندارد. چراکه قرار نیست آسیبی به سرمایه آنها وارد شود.

مدیران پلتفرم اشتراک را به قیمت گزاف به مشترکان می‌فروشند. ارقامی را بابت مصرف اینترنت هم دریافت کرده و هزینه بسیاری هم از برندهای مختلف برای تبلیغات می‌گیرند. با چنین روندی شبکه نمایش خانگی همچنان با همین سبک‌وسبیبی به کار خود ادامه می‌دهد و در یک سال، تعداد مجموعه‌های دیدنی این پلتفرم‌ها از تعداد انگشتان یک دست هم تجاوز نخواهد کرد. تلویزیون هم که تکلیفش معلوم است. چراکه انگار سرمایه‌اش به آب کر بسته شده و سریال‌سازی در آن تبدیل به سفره‌ای برای دوستان و همفکران شده است. در این میانه ممکن است به ندرت سریال با کیفیتی هم تولید شود که آن را هم نمی‌توان به حساب مدیران سازمان، بلکه باید به حساب دقت و وسواس سازندگان گذاشت.

در واقع شبکه نمایش خانگی همان روندی را طی می‌کند که سینما در تمام این سال‌ها از سر گذرانده و حالا با بالا رفتن هزینه‌های دیگر فیلمسازی آتقدرها به صرفه نیست که حتی نهادهای دولتی هم توان تولید بی‌محابا داشته باشند و با اینکه هنوز سرمایه‌ها را به راحتی هدر می‌دهند اما به هر حالی تولید آنها هم سقفی دارد. در آینده‌های نزدیک پلتفرم‌ها هم به همین وضعیت دچار خواهند شد. قبل از ۱۰ سال آینده، آنها هم به وضعیتی دچار خواهند شد که دیگر نمی‌توانند مثل حالا زیر بار تولیدات ضعیف و بی‌ارزش روند و باید برای سرپا ماندن پلتفرم‌ها فکر عاجلی کنند. آن وقت است که باید تولید صنعتی را مانند آنچه در همه دنیا از آن پیروی می‌کنند، پیش گیرند. هزینه‌های سیاه‌چاله‌های تولید را پایین بیاورند و به فکر رضایت مخاطب و فروش بیشتر محصولات خود باشند.

درحالی که مجموعه «گرینه نکن استانبول» نسخه ترکیه‌ای سریال «شهرزاد» درحالی روی آنتن رفت که با استناد به اخبار رسمی منتشر شده فقط حدود ۴۵ روز از آغاز تصویربرداری آن می‌گذشت! جالب آنکه نخستین قسمت از این سریال به سیاق بسیاری از سریال‌های ترکی، حدود دو ساعت زمان دارد که حدود سه برابر هر قسمت از سریال‌های معمول ایرانی است و سرعت بالای سازندگان آن را بیشتر نشان می‌دهد.

این نشان می‌دهد که به طور تقریبی ساخت «شهرزاد» ترکی یک‌ششم نسخه ایرانی آن طول کشید! قیاس تولید سریع «گرینه نکن استانبول» با تولید نسخه اصلی آن که توسط حسن فتحی، سریال‌ساز با سابقه و خوشنام تلویزیون کارگردانی شد، سرعت خارق‌العاده سریال‌سازان ترک را نشان می‌دهد؛ چراکه فصل اول «شهرزاد» از ۲۳ آذر ۹۳ شروع به تصویربرداری کرد و پس از حدود ۱۰ ماه، در ۲۲ مهرماه ۹۴ در شبکه نمایش خانگی به آغاز انتشار رسید.

حال این را مقایسه کنید با سریال‌های سطحی و ضعیف تلویزیونی و شبکه خانگی که امروز در ایران تولید شده و زیر چهار ماه فیلمبرداری آن طول نمی‌کشد و هزینه‌های هنگفت و نجومی که صرف ساخت این مجموعه‌ها می‌شود.

البته این را باید در نظر داشت که بسیاری از سریال‌های ترکیه‌ای که توسط کمپانی‌های بزرگ تولید می‌شوند، نه در لوکشین‌های متعدد، بلکه در سوله‌های شهرک‌های سینمایی فیلمبرداری شده که دکورهای محدود در آنها تعبیه شده و بعد توسط طراحان جلوه‌های ویژه فضا‌سازی این سریال‌ها انجام می‌گیرد. چراکه برای صنعتی شدن و به صرفه بودن یک سریال نمی‌توان مانند آنچه در ایران رخ می‌دهد برای یک سریال سرمایه‌گذاری کرد و در نهایت هم، نه سود مالی عاید پلتفرم شود و نه مخاطب از تماشای آن راضی باشد.

سرمایه‌گذاران ترکی که قوانین صنعتی شدن را به خوبی رعایت می‌کنند می‌دانند باید برای یک مجموعه به اندازه سرمایه‌گذاری کرده اما سود زیادی از انتشار آن ببرد. درست عکس آنچه در ایران رخ می‌دهد. چراکه اینجا سرمایه‌بخش

سیاه‌چاله تولید

هزینه‌های سریال‌سازی در ایران هیچ شباهتی به یک صنعت ندارد

ترکیه درحال حاضر پس از آمریکا و بریتانیا سومین صادرکننده بزرگ سریال‌های درام در جهان است. به گفته شرکت داده «Parrot Analytics» بین سال‌های ۲۰۲۰ و ۲۰۲۴، تقاضای جهانی برای سریال‌های ترکی ۱۸۴ درصد در مقایسه با ۷۳ درصد برای سریال‌های کره‌ای افزایش یافته است. نمایش‌های ترکی نه تنها در خاورمیانه، بلکه در اروپا و آمریکای لاتین نیز محبوب هستند. در سال گذشته، سه واردکننده بزرگ سریال‌های جدید ترکیه، اسپانیا، عربستان سعودی و مصر بودند. اتاق بازرگانی استانبول تخمین می‌زند که صادرات تلویزیون ترکیه در سال ۲۰۲۲، در حدود ۶۰۰ میلیون دلار بوده است. سریال‌ها همچنین مطابق با انتظارات کشورهای عربی است. ناظران رسانه‌های ترکیه بطری‌های الکل را تاز می‌کنند، صحنه‌های جنسی را ممنوع می‌کنند و برای شخصیت‌هایی که صحنه‌های نامناسب خلق می‌کنند، جریمه تعیین می‌کنند. مخاطبان عرب قدراتی می‌کنند که نمایش‌های ترکی، مسلمانان را به‌عنوان قهرمان نشان می‌دهند، نه تروریست یا راننده تاکسی همانطور که هالیوود اغلب انجام می‌دهد.

از سوی دیگر در مجموع از سال ۲۰۰۶ تا ۲۰۲۴، براساس آماری که در سایت تتفلیکس موجود است، ۱۰۰ فیلم و سریال ترکیه‌ای از سوی تتفلیکس تولید شده که میزان موفقیت هر کدام متفاوت بوده است. از این تعداد حدود ۴۵ درصد مربوط به سریال‌هاست و ۵۵ درصد مربوط به فیلم‌های سینمایی. ژانر و گونه‌های این آثار متنوع است؛ از درام که بخش عمده‌ای از تولیدات را شامل می‌شود تا کمدی‌ها و تولیدات اکشن. در این میان می‌توان به آثار مستند و رمانتیک و فانتزی هم برخورد. براساس آمار موجود در سایت تتفلیکس ۷۸.۵ درصد سریال‌های تولیدی درام هستند که البته با تمرکز بیشتر روی محتوای آثار می‌توان دریافت که هر چند در دسته‌بندی‌های خود تتفلیکس نیامده اما سریال‌های جنایی و رازآلود نیز در زیرگروه این مجموعه جای گرفته‌اند. مستندها، اکشن‌ها، رومانیک‌ها و فانتزی‌ها هر کدام سهم ۳.۵ درصدی از سریال‌های تولید شده دارند و کمدی‌ها نیز ۷ درصد از سریال‌ها هستند. از میان سهم ۵۵ درصدی فیلم‌های سینمایی بخش عمده مربوط به آثار درام است؛ ۵۷.۵ درصد فیلم‌های تولید شده از سوی تتفلیکس در بازار ترکیه درام است. اما آمار کمدی‌ها نشان می‌دهد که اقبال به آثار کمدی نیز کم نبوده و ۲۷ درصد فیلم‌ها در این ژانر تولید شده‌اند. ۹ درصد فیلم‌ها رمانتیک هستند و ۶ درصد تریلر.

همه اینها نشان از موفقیت همه‌جانبه این صنعت در ترکیه دارد اما این موفقیت تنها به دلیل مضمون عاشقانه این سریال‌ها و کاربلدی کارگردانان برای روایت یک قصه جذاب با نقاط عطف لازم و کشش‌های دراماتیک درست نیست.

مهم‌ترین نکته این است که ترک‌ها به سریال‌سازی دقیقاً مانند یک صنعت استراتژیک و موثر نگاه می‌کنند. چندی پیش در خبرها آمده بود نسخه ترکی سریال «شهرزاد» با گذشت تنها ۴۵ روز از آغاز تولید، به پخش رسید. این درحالی است که در ایران بسیاری از فیلم‌های سینمایی هم با وجود فیلمبرداری دیجیتال در این دوره زمانی به پایان نمی‌رسد.

سریال‌های شبکه خانگی یا تلویزیونی تبدیل به سیاه‌چاله‌های بزرگ تولید برای این مدیوم‌ها شده‌اند. اردیبهشت‌ماه امسال بود که مدیر یکی از پلتفرم‌ها از هزینه هشت‌میلیاردی برای هر یک قسمت از یک سریال گفت که هنوز هم منتشر نشده، کارگردان و تهیه‌کننده‌اش به سراغ سریال دیگری رفتند و این مجموعه روی دست سرمایه‌گذار مانده است.

دیدگاه: تحلیل اقتصادی

رکورد مبادله

چرا خرید و فروش سهم رونق گرفته است؟

مختاب شهریاری

گروه اقتصاد

بورس تهران در هفته نخست دی ماه یکی از جذابترین عملکردهای خود را به نمایش گذاشت و پسا ورود به دو ایرکانال دست نیافتنی، یعنی کانال ۲/۷ و ۲/۸ میلیون واحد نشان داد به راحتی می‌تواند ارتفاعات بالاتر را نیز از آن خود کند. شاخص کل بازار سهام در معاملات روز چهارشنبه با جهش یک هزار واحدی (معادل ۰.۰۶ درصد) کار خود را در محدوده دو میلیون و ۸۴۸ هزار واحد پایان داد. شاخص کل بورس پس از نزدیکی به مرز ۱/۹ میلیون واحدی قدری عقب‌نشینی کرد تا شاید با جذب نقدینگی جدید بتواند با قدرت به کانال بعدی نفوذ کند. این درحالی است که در شاخص کل هموزن همچنان در محدوده سقف تاریخی قرار دارد. بازی بزرگان بازار نشان می‌دهد که با رشد بیش از دوبرابری صندوق‌های اهرمی نسبت به شاخص کل، استقبال از بازار سهام افزایش یافته و کل بازار حاضر است تا با اهرم در بازار فعالیت کند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که این صندوق‌ها از کف آبان بازدی‌های قابل توجهی را ثبت کردند. صندوق موج با رشد ۱۳۰ درصدی در صدر بازدی این نوع از صندوق‌ها قرار دارد. ضمن آنکه ارزش معاملات این صندوق‌ها طی روز چهارشنبه به ۵ هزار میلیارد تومان رسید که رکورد تاریخی محسوب می‌شود. این درحالی است که ارزش معاملات خرد سهام و صندوق‌ها نیز تا ۲۱ هزار میلیارد تومان پیشروی کرده است. به نظر می‌رسد طی هفته‌های آینده در یک سناریوی بدبینانه شاخص کل بورس روندی اصلاحی را دنبال کند تا بازار به جولانگاه سهام کوچک‌تر مبدل کند.

شاخص کل هموزن با برخورد به سقف تاریخی خود، روندی کاهشی را طی روز چهارشنبه دنبال کرد. به طوری که انتظار می‌رود، این اصلاح موقتی باشد تا تقاضای جدیدی وارد سهام کوچک و متوسط بازار شود. احتمالاً شاخص هموزن نیز به تبعیت از شاخص کل بورس به قله‌زنی احتیاج خواهد داشت تا بتوان حال عمومی بازار را یک وضعیت با عنوان رونق پایدار توصیف کرد. همان‌طور که در پاییز ۱۴۰۱ نیز پس از طی یک دوره روند افزایشی در شاخص کل و شتاب این نماگر، دوره جدیدی از تقاضا وارد نماگر هموزن شد تا حال عمومی بازار بهتر بماند. سهام کوچک بازار که عمدتاً منتظر افزایش نرخ‌های فروش برای جبران رشد بهای تمام‌شده خود هستند، این قابلیت را دارند که حتی رشدی بیش از شاخص‌سازان بازار داشته باشند. چرا که ریسک عملیاتی این شرکت‌ها به مراتب کمتر از شاخص‌سازانی است که دولت برای جبران نا تراز‌های خود به آنها روی می‌آورد.

دیروز همچنین ارزش معاملات بازار طی روز چهارشنبه بالاخره از مرز ۲۰ هزار میلیارد تومان عبور کرد. این رقم با احتساب صندوق‌های سهامی است که بخش قابل توجهی از آن به صندوق‌های اهرمی تعلق دارد. همچنان ارزش دلاری معاملات به شکل روزانه بالای ۲۰۰ میلیون دلار است و این تثبیت احتمالاً نشان می‌دهد که بازار تمایل دارد که به سقف ارزش دلاری معاملات نزدیک شود. به نظر می‌رسد اگر تقاضا در بازار پایدار بماند که به لطف عوامل بنیادی می‌تواند سبزی بازار ثبات داشته باشد، ارزش معاملات تا ۵۰۰ میلیون دلار هم پیشروی می‌کند. با وجود صندوق‌های اهرمی این ارزش معاملات، اعداد بالایی را خواهد دید. به نظر می‌رسد زمانی می‌توان خوش‌بینی بالا را به بازار نسبت داد که ارزش دادوستدهای بازار به طور ریالی از ۳۵ هزار میلیارد تومان عبور کند. میانگین‌های متحرک بازار نیز در کوتاه‌مدت و بلندمدت روند افزایشی را دنبال می‌کنند و برخلاف ماه‌های گذشته در سطوح بالاتری قرار دارند.

از ابتدای آبان روند ورود پول حقیقی و ارزش معاملات صندوق‌های اهرمی نشان داد که این اهالی بازار برای حضور در بازار از اطمینان بالایی برخوردارند. چراکه حاضر هستند با فضای اهرمی، روند صعودی را دنبال کنند. به عبارتی بهتر از قبل، روند صعودی پرهیجان توسط اهالی بازار پیش‌بینی شده بود. از کف آبان که شاخص کل تا پایان روز معاملاتی قبل رشد حدود ۴۰ درصدی را رقم زده است، صندوق‌های اهرمی بازدی بیش از دو برابری را در این مدت تجربه کردند. بررسی‌ها حکایت از آن دارد که ارزش معاملات این صندوق‌ها طی روز چهارشنبه از ۴ هزار و ۹۰۰ میلیارد تومان عبور کرده که یک رکورد تاریخی محسوب می‌شود.

۲۰۶

هزار میلیارد تومان

پرداخت شد

با تمهیدات بانک مرکزی، پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و فرزندآوری از ابتدای سال تا ۵ دی‌ماه به بیش از ۲۰۶ هزار میلیارد تومان رسید. این تسهیلات را ۹۵۱ هزار و ۱۲۷ نفر از متقاضیان از شبکه بانکی دریافت کردند. در این مدت بالغ بر ۱۷۰ همت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و بیش از ۳۶ هزار میلیارد تومان تسهیلات قرض‌الحسنه فرزندآوری پرداخت شد.

هنر ترامپ

دونالد ترامپ با دشمنان آمریکا چگونه برخورد می‌کند؟

مهتا معرفت

مترجم

سازندگان املاکی که سبب سرمایه بزرگی دارند در برابر معماران، بناها و مستاجران بالقوه احساس برتری می‌کنند اما حتی ثروتمندترین آنها هم در برابر جنایتکاران آتش‌افروز قدرتی ندارند. این قاعده ساده به ما کمک می‌کند که بفهمیم چرا رئیس‌جمهور بعدی آمریکا درباره قدرتش در شکل‌دهی مجدد نظم جهانی هم درست و هم اشتباه فکر می‌کند. طبق پیش‌بینی ما، دونالد ترامپ در دور دوم ریاست‌جمهوری قدرت زیادی را بر متحدان و کشورهای اعمال خواهد کرد که از روابط با آمریکا سود می‌برند. اما قدرتش در برابر دشمنانی که به‌راحتی آماده‌اند تا پیوندهایشان با غرب را قطع کنند ناچیز خواهد بود.

آقای ترامپ با اطمینان می‌گوید که در تمامی جبهه‌ها برتری دارد. او به شرکای تجاری بزرگ خود از جمله کانادا، چین، مکزیک و اتحادیه اروپا هشدار داد که تعرفه‌های سنگینی بر صادراتشان می‌گذارد و هم‌زمان از آنها دعوت کرد تا شرایط تجارت با آمریکا را از نو به مذاکره گذارند. او وعده داد که ظرف ۲۴ ساعت به جنگ روسیه و اوکراین پایان دهد. به حماس هشدار داد اگر افرادی که در حمله ۷ اکتبر سال ۲۰۲۳ به گروگان گرفته شده‌اند را آزاد نکند، «چنان ضربه سختی دریافت خواهد کرد که هیچ‌کس در تاریخ طولانی و متنوع ایالات‌متحده آمریکا دریافت نکرده است».

مردم آمریکا و مقامات خارجی که از نزدیک شاهد اولین دوره ریاست‌جمهوری ترامپ بوده‌اند از نقاط قوت و محدودیت‌های رویکرد او آگاهی دارند. این افراد اغلب از حرفه و سابقه ترامپ در ساخت کازینو، هتل و زمین بازی گلف درس‌هایی آموخته‌اند. در واقع، اگر به مصاحبه‌های تلویزیونی سال‌های گذشته آقای ترامپ دقت کنید متوجه می‌شوید که از دیدگاه او اقتصاد آمریکا همچون ارزشمندترین ملک به‌شمار می‌رود. از آنجا که او عقیده دارد رؤسای‌جمهور قبلی آمریکا احمق بودند و به خارجی‌ان اجازه دادند با هزینه اندک به اقتصاد آمریکا دسترسی پیدا کنند خود به دنبال آن است که سنگین‌ترین «اجاره‌ها» را برای این ملک در نظر گیرد.

بسیاری از متحدان آمریکا در دور اول ریاست‌جمهوری ترامپ توانستند از زیر تیغ روحیه تاجر-مسئله‌گانه او به سلامت بگذرند. اما این تجربه اغلب برایشان خفت‌بار بود. خوان کارلوس وارا، رئیس‌جمهور وقت پاناما در ژوئن ۲۰۱۷ با ترامپ در کاخ سفید دیدار کرد. آن دیدار می‌توانست جایگاه او را در میان رای‌دهندگان کشورش تقویت کند. آقای ترامپ در جریان ملاقات از او پرسید که چرا ناوهای آمریکایی باید برای عبور از کانال پاناما عوارض بپردازند. پاناما در سال ۱۹۹۹ کنترل مجدد کانال را در دست گرفته بود. ترامپ به مهمان پانامایی خود گفت که بازگرداندن کنترل کانال یک معاهده تنگ‌آور بود و ما باید آن پیمان را پس بگیریم. جان فیلی، سفیر وقت پاناما در ایالات‌متحده از قبل رئیس‌جمهور را آماده کرده بود که به هر قیمتی که شده از رویارویی با ترامپ پرهیز کند. خوشبختانه آقای وارا موضوع را عوض کرد و پرسید، «آقای رئیس‌جمهور، می‌توانم یک سوال بپرسم. شرایط شما در سوره چگونه پیش می‌رود؟».

یکی از مقامات سابق آمریکا که زورگویی ترامپ به متحدان را دیده بود رفتارش را به حرفه تجارت او نسبت می‌دهد. به عقیده او ترامپ پیمانکار مرتب پس از تکمیل پروژه‌ها به عرضه‌کنندگان می‌گفت که قیمت‌هایشان را پایین بیاورند. تعدادی از آنها به دادگاه شکایت می‌کردند. اما برخی به خاطر ادامه کار با ترامپ در آینده، کوتاه می‌آمدند. یکی از شاهدان عینی می‌گوید، «او همیشه مقاطعه‌کاران خرد را اذیت می‌کرد. از نظر او کشورهای متحد آمریکا هم مقاطعه‌کاران خرد هستند».

۴

هزار

سکه حراج شد

پنجاه‌دومین حراج سکه طلا روز چهارشنبه ۵ دی ماه ۱۴۰۳ برگزار شد و از مجموع ۶۸۹۷ قطعه تمام‌سکه ثبت سفارش شده، ۳۹۱۳ قطعه با میانگین قیمت ۵۳ میلیون و ۶۹۳ هزار تومان به متقاضیان تخصیص داده شد. همچنین از مجموع ۲۰۷۲ قطعه نیم‌سکه ثبت سفارش شده ۱۴۷۵ قطعه با میانگین قیمت ۲۸ میلیون و ۷۷۱ هزار تومان به متقاضیان تخصیص داده شد. در حراج ربع سکه نیز ۵۴۳۱ قطعه ربع سکه ثبت سفارش شد.

۳۰۰

تومان

افزایش قیمت دلار

با نزدیک شدن به روزهای پایانی هفته نخست دی ماه، روند نرخ شاخص‌های ارزی در معاملات غیررسمی همچنان مثبت است. بررسی‌ها نشان می‌دهد که به غیر از دو روز ابتدایی هفته که روند شاخص‌ها کاهشی بود، در بازار روزهای دوشنبه تا چهارشنبه فعالان ارزی با رشد سطح تقاضا همراه بودند. دلار در ۳ روز معاملاتی اخیر سقف تاریخی خود را تغییر داد و به رقم ۷۸ هزار و ۵۰۰ تومان معامله شد.

تکانه اصلی به خبر اعمال تعرفه ۲۵ درصدی برای کانادا و مکزیک به محض استقرار در کاخ سفید مربوط می‌شد. او با عصبانیت گفت که این تعرفه‌ها تا زمانی باقی می‌مانند که هر دو کشور جریان انتقال مواد مخدر و مهاجران غیرقانونی از مرزها را متوقف کنند. چنین تعرفه‌هایی در صورت اجرا بیش از هر کس به مصرف‌کنندگان آمریکایی ضربه می‌زند. زنجیره عرضه آمریکای شمالی درهم‌تپیدگی زیادی دارد. سال گذشته حدود یک تریلیون دلار کالا از مرزهای شمالی و جنوبی ایالات‌متحده عبور کرد. این دو همسایه نیمی از میوه و سبزیجات مصرفی آمریکا را تأمین می‌کنند. نیمی از وانت‌هایی که جنرال‌موتورز و استلانتیس (Stellantis) در ایالات‌متحده به فروش می‌رسانند، ساخت کانادا یا مکزیک هستند. به همین دلیل پس از صدور اعلامیه دونالد ترامپ قیمت سهام شرکت‌های کانادایی و مکزیک‌سی به ترتیب ۹ و ۵ درصد کاهش یافت. بنا به پیش‌بینی بانک گلدمن‌ساکس تعرفه‌های بهای هسته (به استثنای بهای مواد غذایی و سوخت) مصرف‌کننده را تا ۹/۰ درصد بالا می‌برند. هیچ‌کس نمی‌داند، آقای ترامپ تا چه اندازه تعرفه‌ها را به عنوان ابزاری در مذاکرات می‌بیند یا تا چه اندازه می‌خواهد از تجارت دور شود. بنابراین همگان وسوسه می‌شوند برای آرامش خاطر به خود چنین القا کنند که تهدید تعرفه‌ها فقط یک حرکت نمایشی برای گرفتن دست بالاست. ترامپ به گفته خودش «مکالمه شگفت‌آوری» با کلودیا شینبام رئیس‌جمهور مکزیک داشت. او در سال ۲۰۱۹ مکزیک را به اعمال تعرفه ۲۵ درصدی بر تمام کالاهایش تهدید کرده بود اما پس از آنکه دو کشور به یک معاهده مرزی دست یافتند آن تهدیدها برداشته شد. هیات وزیران هم در دور اول ریاست‌جمهوری مرتباً گزینه حمایت‌گرایی او را آرام می‌کردند. بازار سهام هم همین نقش را ایفا کرد، به‌ویژه پس از آنکه ترامپ موافقت افکار عمومی را به چشم دید. این بار هم آقای ترامپ می‌تواند هیجان مرکتالیستی خودش را مهار کند. به نظر می‌رسد او در انتخاب تیم سیاست اقتصادی‌اش حساسیت و دقت زیادی به خرج می‌دهد تا از هرگونه خرابکاری و مانع‌تراشی در دوران پس از انتخابات جلوگیری کند. اسکات بسنت (Bessent) مدیر یک صندوق تأمین و نامزد وزارت خزانه‌داری به همراه هوارد لوتنیک (Lutnick) متخصص امور مالی و منتخب ترامپ برای وزارت بازرگانی گفته‌اند که تعرفه‌ها فقط ابزار مذاکره‌اند. در مقابل، برخی از اعضای حلقه داخلی ترامپ از جنبه ایدئولوژیک با تجارت مخالف‌اند. نگرانی دیگر قوه مجریه به تورم ناشی از تعرفه‌ها مربوط می‌شود. تجربه مردم آمریکا از بالاترین نرخ تورم در ۴۰ سال اخیر سرنوتش کامالا هریس را در انتخابات به شکست کشاند. شاید آقای ترامپ نخواهد به عنوان معمار تورم شناخته شود. توری که قیمت همه چیز از آووکادوهای میز صحنه تا جدیدترین خودروها را بالا می‌برد. اما مشکل آنجاست که شما نمی‌توانید روی هیچ‌کدام از این احتمالات حساب کنید. ممکن است آقای ترامپ باز هم با استفاده از تعرفه‌های شدیدتر و گسترده‌تر برای بازمهندسی نظام تجارت جهانی تلاش کند. آقایان بسنت و لوتنیک در تیم اقتصادی به جیمسون گری (Jamieson Greer) می‌پیوندند که در جایگاه نماینده تجاری جدید موضعی تدریجانه دارد. با وجود اهرم‌هایی که در دور اول آقای ترامپ را مهار می‌کردند او باز هم توانست تعرفه‌هایی را علیه چین و اروپا به اجرا گذارد. علاوه بر این اگر آقای ترامپ مرتباً از تهدید تعرفه‌ها برای وادار کردن کشورها به پذیرش خواسته‌هایش استفاده کند ممکن است کشورها به شدت خشمگین و از کنترل خارج شوند.

مکزیک هشدار داد که به اقدام تلافی‌جویانه روی می‌آورد. همچنین هرچه تهدید تعرفه‌ها بیشتر تکرار شود، خطر محاسبات غلط بالاتر می‌رود و اگر تعرفه‌ها هیچ‌گاه اجرا نشوند، قدرت خود را از دست خواهند داد. در نهایت احتمالاً آقای ترامپ مجبور خواهد شد ثابت کند، مردی است که به وعده‌هایش عمل می‌کند.

منبع: اکونومیست

این مقام سابق می‌گوید، اندیشه غیرمعارف آقای ترامپ در برخی موارد باعث می‌شد کارها سریع‌تر انجام شوند. آقای ترامپ سوال‌های بسیار خوبی می‌پرسد سپس همانند یک بولدوزر چیزهایی که لازم است را از میان برداشته شوند، خراب می‌کند. او علاقه‌ای نداشت که به جای خراب کردن به دنبال روش‌های جایگزین بگردد. اغلب اوقات او حوصله گوش دادن به جزئیات را نداشت و درک نمی‌کرد که رهبران خارجی انگیزه‌هایی کاملاً متفاوت با انگیزه‌های او دارند. به همین دلیل هم اهداف جاه‌طلبانه‌اش به جایی نمی‌رسید.

به گفته همان مقام سابق آمریکایی، آقای ترامپ علاقمند است که مردم او را دوست داشته باشند. او خودش را کسی می‌بیند که سرنوشت برای محافظت از منافع مردم عادی آمریکا مأمور کرده است. او عاشق تحسین و تمجید فعالان بازارهای مالی و افراد ثروتمند است و ثروت را نشانه‌ای از موفقیت فرد می‌داند. رهبرانی که در برابرش کاملاً خونسرد باشند او را آشفته می‌کنند. افراد بی‌رحمی که به‌راحتی دیگران را قربانی می‌کنند، تسلیم ترامپ نمی‌شوند. ترامپ تاجر-مسئله در دوره اول ریاست‌جمهوری‌اش از شنیدن گزارش‌های اطلاعاتی در مورد بشمار اسد، دیکتاتور سوریه متحیر می‌شد. او باور نمی‌کرد که کسی از گزاهای سمی علیه زنان و کودکان کشور خودش استفاده کند. در تضاد آشکار، همان مقام سابق شاهد بود که ترامپ رفتار رهبرانی که کارهای انسان‌دوستانه انجام می‌دادند را نمی‌پسندید. به عنوان مثال، هنگامی که آنگلا مرکل، صدراعظم وقت آلمان، به او گفت که پنجاه‌ویان سوری را می‌پذیرد چون کار درست همین است، ترامپ با او مخالفت کرد.

وقتی آقای ترامپ برای بار دوم به کاخ سفید بازگردد نقاط تاریک شخصیتش آشکار خواهند شد. ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه، حاضر است جان شمار زیادی از مردمش را فدای پیشروی در عمق خاک اوکراین کند. با توجه به اینکه رهبر روسیه موضع بالاتری دارد و اوکراین در بحران نیروی انسانی و اخلاقیات گرفتار است برخی مقامات غربی با تعجب می‌پرسند که چرا ترامپ فکر می‌کند می‌تواند خیلی سریع به جنگ پایان دهد. تهدیدهای او برای حمله به حماس هم قانع‌کننده نیست، چون این گروه هم حاضر است به خاطر اهدافش غزه را ویران کند.

یک دیپلمات سابق غربی می‌گوید، آقای ترامپ اعتقاد زیادی به انگیزه‌های اقتصادی دارد و به همین دلیل در سال ۲۰۱۸ از برجام که یادگار دوران اوپاما بود، خارج شد. مشاوران ترامپ به متحدان آمریکا گفتند که رئیس‌بازرفروش آنها برجام را همانند ساختمانی بسای ضعیف می‌داند که باید ویران شود. به عقیده آن دیپلمات برجام تقابلی داشت اما محدودیت‌هایی واقعی بر برنامه هسته‌ای ایران می‌گذاشت و طرح بازسازی ترامپ به نتیجه‌ای نرسید. ترامپ می‌گفت که تحریم‌های سنگین به‌سرعت ایران را به زانو درمی‌آورد و رهبرانش برای یک معاهده جدید التماس خواهند کرد. چنین اتفاقی روی نداد. کیم جونگ اون، دیکتاتور کره شمالی هم به دعوت ترامپ برای کنار گذاشتن سلاح‌های هسته‌ای و تبدیل سواحل کشورش به مناطق گردشگری گوش نداد. از نظر دیپلمات سابق، آقای ترامپ از دو جنبه محدود می‌شود: به خاطر عدم آگاهی از جهان خارج و به خاطر این غریزه‌اش که آمریکا باید خود را از جنگ‌های خارجی کنار بکشد. در جهانی که غرق شعله‌های آتش است، هنر معامله‌گری محدودیت‌هایی دارد.

جنگ تجاری

مدت زیادی طول نکشید تا تهدیدها آثار خود را نشان دهند. دونالد ترامپ حتی قبل از رفتن به کاخ سفید اولین تیرهای جنگ تجاری جدید را شلیک کرد. رئیس‌جمهور منتخب آمریکا در ۲۵ نوامبر در یک پست رسانه‌های اجتماعی اعلام کرد که یک تعرفه اضافه ۱۰ درصدی برای کالاهای چینی در نظر خواهد گرفت. اما

گزارش شهر

برخورد عجیب!

آموزش و پرورش بابل می گوید:
با رقص پسریچه‌ها در مدرسه برخورد می کند

از صبح دوشنبه گذشته فیلم کوتاهی در شبکه‌های اجتماعی و کانال‌های پرمخاطب فضای مجازی مازندران دست‌به‌دست شد که از آن به عنوان «آموزش رقص در مدرسه» یاد شد. در پی انتشار این فیلم که دانش‌آموزان پسر دسته‌جمعی در حیاط مدرسه در حال رقص هستند، آموزش و پرورش بابل اطلاعیه‌ای در کانال اطلاع‌رسانی خود در فضای مجازی بارگذاری کرد.

در جوابیه این اداره آمده است که آموزش و پرورش بابل درباره فیلم منتشر شده در یکی از مدارس شهرستان پیرو گزارش دریافتی با عنوان «برگزاری جشن نامتعارف در یکی از مدارس دولتی پسرانه شهرستان بابل» به اطلاع می‌رساند همزمان با دریافت این گزارش، موضوع فوری مورد بررسی قرار گرفت.

اطلاعیه ادامه داده است که پس از احضار و ابلاغ تذکر به مسئولان مدرسه، موضوع برای انجام پیگیری‌های دقیق‌تر به مسئولان نظارتی ارجاع شد که به طور قطع براساس ضوابط و مقررات، اقدام‌های لازم انجام خواهد شد.

آموزش و پرورش بابل تاکید کرده که مطابق سند تحول بنیادین همواره در راستای تحقق اهداف عالی و تربیتی گام برداشته است و در کنار آموزش، دغدغه پرورش صحیح دارد و در صورت بروز هرگونه اخلاق در این مسیر، فوری رفع، اصلاح و برای بهبود آن اقدام خواهد کرد.

اما واکنش عجیب آموزش و پرورش به این کلیپ سبب واکنش فعالان فضای مجازی و حوزه رسانه رئیس‌جمهور شد. علیرضا خامسینان، معاون ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر معاون اول رئیس‌جمهور در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «نشاط و شادابی در کنار علم‌آموزی دو مقوله مکمل هستند که کودکان، نوجوانان و جوانان ایرانی نیازمند آن هستند، فیلمی که از شادابی کودکان یکی از مدارس بابل در شبکه‌های اجتماعی انتشار یافت، نه نیاز به برخورد با مدیر مدرسه را دارد و نه اداره آپ (آموزش و پرورش) بابل چنین کاری را انجام خواهد داد».

اشکان ذهابیان، عضو حزب کارگزاران سازندگی ایران در بابل نیز به این موضوع واکنش نشان داده و گفت که «به خاطر چند دقیقه جشن کوچکی که به مناسبت شب یلدا در یکی از مدارس دولتی بابل برپا شد، هزینه‌ای را به آموزش و پرورش و مسئولان مدارس بابل تحمیل کردند که تا سال‌ها کسی به شادی و نشاط فکر هم نکند».

کاربر دیگری نوشت: «جناب وزیر آموزش و پرورش، صدوسیما هم تا دلت بخواد صحنه‌های رقص بخش کرده در فیلم‌ها و سریال‌ها و کنسرت‌ها! حالا بچه‌های مردم دو دقیقه شاد بودن، حق ندارید خانواده‌هاشونو بترسونید! شادی‌های کوچک را از مردم نگیرید. شنیدیم رئیس آموزش و پرورش بابل گفته برخورد می‌کنه! رفتارهای ضد مردمی در دولت پزشک‌پس‌گانی نداره، اتفاقاً شاد کردن مردم تشویق هم می‌خواهد».

زاگانی جلوی کار را گرفت

حمیدرضا الهیاری، شهردار ریابط کریم گفت: برای ساخت مترو ریابط کریم ۳۰ میلیارد تومان هزینه کرده‌ایم اما شهرداری تهران عملیات ساخت را متوقف کرد. شهرداری نه تنها دست ما را نگرفت بلکه پای ما را هم بست. فرزاد پور، مدیرعامل شرکت مترو تهران و حومه هم گفته که ساخت این ایستگاه مجوز شورای ترافیک را ندارد. به گفته مدیران شهری در طرح اولیه اصلاً ایستگاهی برای این شهر دیده نشده است.

مسلط شویم

محسنی اژه‌ای، رئیس دستگاه قضا گفت: در قضیه مرتبط با فضای مجازی و سکوها‌های مجازی، تصمیمی در ۳۲ بند در جلسه اخیر شورای عالی فضای مجازی اتخاذ شد که بخشی از آن، مرتب‌سازی با رفع فیلتر تعدادی از سکوها بود اما عمده بندهای این تصمیم به تقویت زیرساخت‌ها و شبکه‌های بومی اختصاص دارد. ما باید قوی شویم و بتوانیم به فناوری‌های روز دست پیدا کنیم و به این عرصه مسلط شویم.

تخلیه دو بیمارستان

علی نصیری، ریاست سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران گفت: برخی از بیمارستان‌ها مانند رسول‌اکرم (ص) برای ایمن‌سازی دو باب از ساختمان‌های خود را تخلیه و یکی را تخریب کرده است. همچنین بیمارستان لولاگر هم ساختمان‌های قدیمی خود را تعطیل و در یک ساختمان اجارهای فعالیت می‌کند و بیمارستان بوعلی هم دو باب از ساختمان‌های خود را تخلیه و یکی را هم تخریب کرده است.

نقض حکم

بارای دیوان عالی، حکم ۵ سال حبس تلو شکسته شد

با این پیام او که دختران زیر سن قانونی را هم در برمی‌گرفت به دعوت برای رابطه جنسی تعبیر شد. یک سال پیش از آن هم شبکه اجتماعی اینستاگرام اعلام کرده بود که حساب کاربری یک خواننده ایرانی به نام امیرحسین مقصدولو - معروف به تلو - را به دلیل نقض قوانین این شبکه اجتماعی مسدود کرده است. در آن زمان، تصاویری از حساب اینستاگرام او منتشر شد که نشان می‌داد، او جملاتی توهین‌آمیز علیه زنان منتشر کرده و از هواداران مرد خود خواسته تا زنان را کنک بزنند، یا به آنها توهین کنند. محتوای برخی از ترانه‌های او همچنین انتشار جملاتی توهین‌آمیز علیه زنان در اینستاگرام انتقادهای گسترده‌ای را برانگیخته بود.

امیر تلو همچنین در دادگاه فوق گفت که «قطعاً اشتباهاتی داشتم و خیلی از رفتارهای من اشتباه بوده است. به خاطر اشتباهاتی که داشتم، معذرت‌خواهی می‌کنم». رسیدگی به اتهامات «امیر تلو» ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۳ در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب اسلامی برگزار شد. چند ماه قبل اصغر جهانگیر، سخنگوی قوه قضائیه گفته بود که «امیر تلو» به جرم تشویق به فساد و فحشا به ۱۰ سال حبس محکوم شده است. او گفته بود که این حکم در دادگاه تجدیدنظر تایید و پرونده به اجرای احکام ارسال شده است.

در آن زمان خبرهایی هم درباره آزادی او منتشر شده بود اما سخنگوی قوه قضائیه همچنین با تکذیب این خبرها گفت، امیر تلو به دلیل «رفتارهای خلاف قانون» در زندان مشمول «تدابیر انضباطی» شده است. آذرماه پارسال پلیس ترکیه امیرحسین تلو که از چند سال پیش در استانبول زندگی می‌کرد را در مرز بازرگان به مقامات ایران تحویل داد. رسانه‌ها گفتند، امیرحسین مقصدولو در ترکیه به علت شکایت‌های خصوصی متعدد و «گسترش فساد و فحشا» بازداشت شده بود.

در آن زمان خبرهایی هم درباره آزادی او منتشر شده بود اما سخنگوی قوه قضائیه همچنین با تکذیب این خبرها گفت، امیر تلو به دلیل «رفتارهای خلاف قانون» در زندان مشمول «تدابیر انضباطی» شده است. آذرماه پارسال پلیس ترکیه امیرحسین تلو که از چند سال پیش در استانبول زندگی می‌کرد را در مرز بازرگان به مقامات ایران تحویل داد. رسانه‌ها گفتند، امیرحسین مقصدولو در ترکیه به علت شکایت‌های خصوصی متعدد و «گسترش فساد و فحشا» بازداشت شده بود.

این خواننده همچنین در سال ۹۲ به دلیل بازداشت کوتاه‌مدت خبرساز شد و بعد از آن موضع‌گیری‌های سیاسی متناقضی داشت. او بعد از بازداشت بارها از فعالیت‌هایش در دهه ۸۰ ابراز ندامت کرد. با این حال، تلو در سال ۹۵ بار دیگر بازداشت شد و این بار بیش از دو ماه زندانی بود. پلیس ترکیه هم یک بار پیش از این، او را در سال ۱۳۹۸ به دلیل «نقض مقررات ویزا» بازداشت کرده بود. همزمان با دستگیری او موجی برای استرداد او به ایران راه افتاد اما او با این عنوان که اگر به ایران استرداد شود ممکن است با اتهامات سنگین و اعدام روبه‌رو شود، توانست با کمک وکلایش درحالی که اعلان قرمز اینترپل علیه‌اش وجود داشت از استرداد به ایران رهایی یابد. حمایت این خواننده پاپ از محمدباقر قالیباف و ابراهیم رئیسی، نامزد‌های اصولگرایان در کارزار انتخابات ریاست‌جمهوری هم خبرساز شده بود.

این گروه اجتماعی: دیوان عالی حکم پنج سال حبس امیرحسین مقصدولو ملقب به «امیر تلو» به اتهام «سب‌النبی» را نقض کرده است. بنا بر این گزارش‌ها، تلو پس از محاکمه در شعبه ۹ دادگاه کیفری یک استان تهران به اتهام «انتشار فیلم‌ها و ترانه‌هایی که در آن به انمه و پیامبر توهین کرده بود، به سب‌النبی متهم و به پنج سال حبس محکوم شده بود».

اما پس از صدور این حکم، دادستان به رای صادره اعتراض کرد و پرونده به دیوان عالی کشور فرستاده شد. مطابق رای دیوان عالی، اعتراض دادستان پذیرفته شد و قضات دیوان عالی ایران هم دلایل مطرح شده درخصوص اتهام سب‌النبی را پذیرفتند و «با نقض حکم پنج سال حبس، خواهان رسیدگی دوباره شدند و بدین ترتیب پرونده به شعبه ۶ دادگاه کیفری یک استان تهران (هم‌عرض) فرستاده شد». در قانون مجازات اسلامی ایران آمده است: «سب‌النبی» و «هرگونه توهین و اهانت به پیامبر، حضرت زهرا سلام‌الله علیها و انمه معصومین» جرم است.

به نوشته روزنامه همشهری تلو همچنین در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب به اتهام «فساد و فحشا، تبلیغ علیه نظام... محاکمه و به ۱۰ سال حبس محکوم شده بود که این حکم مورد تایید قرار گرفته است». تلو در این دادگاه گفت: «به خاطر اشتباهاتی که داشتم معذرت‌خواهی می‌کنم».

در جلسه رسیدگی به اتهامات «امیر تلو» که ۱۸ اردیبهشت ۱۴۰۳ در شعبه ۲۶ دادگاه انقلاب اسلامی برگزار شد، نماینده دادستان به جوانان و نوجوانان به‌عنوان مخاطبان اصلی آقای تلو اشاره کرد که تحت تاثیر مواد مخدری قرار گرفتند که او «مصرف می‌کرده و آن را ترویج می‌داده».

امیر تلو در پاسخ گفته بود که قصد او ترویج مواد مخدر نبوده و می‌خواست برای کسانی که آلوده به مشروبات الکلی و مواد مخدر هستند «جایگزین گیاهی» معرفی کند «تا ضرر کمتری داشته باشد که این اشتباه بوده و اشتباهم را می‌پذیرم».

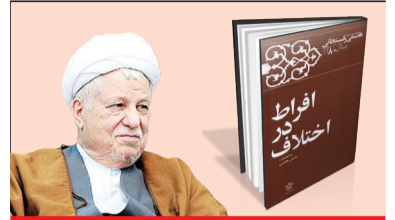
بخش دیگری از اظهارات دادستان به بسته شدن صفحه اینستاگرام او برمی‌گشت که متهم در پاسخ گفته بود: «در یک استوری اینستاگرام از خانم‌های ۱۵ تا ۲۰ سال برای ساخت ویدئوی یکی از آهنگ‌ها دعوت شد که طبق قانون اروپا این موضوع را کسودک آزادی تلقی کردند و صفحه را بستند». حساب اینستاگرام امیر تلو که بیش از چهار میلیون دنبال‌کننده داشت، سال ۱۳۹۹ پس از دعوت از دختران زیر سن قانونی برای ورود به «حرم‌سرا» بسته شد. تلو در آن زمان با هم‌رسانی و بازنشر مطالبی از ایجاد «حرم‌سرا» برای خود گفت و دختران «۱۵ تا ۲۰ سال» را برای ورود به آن فراخواند.

سازندگی: روزنامه سیاسی و اجتماعی • صاحب امتیاز: حزب کارگزاران سازندگی ایران • مدیرمسئول: سیدفاضل موسوی • سردبیر: اکبر منتجبی

زیرنظر شورای سیاستگذاری: سیدحسین مرعشی (رئیس)، محمد عطریانفر، محمد قوچانی، علی هاشمی، سیدعلیرضا سیاسی‌راد، امیراقتاعی

مدیرهی: رضا دولت‌زاده • عکس: رضا معطریان • ویراستار: سعیده آری‌نفر • حروفچین: مجتبی دیگر • نشانی: تهران، پاسداران، نگارستان پنجم، پلاک ۸، تلفن: ۲۲۸۴۱۲۶۲ • چاپ: امید نشر ایرانیان: ۹-۸۸۵۳۷۱۶۸ • توزیع: نشر گستر امروز: ۶۱۹۳۳۰۰۰

کارنامه: خاطرات هاشمی ۱۳۸۰

افراط در اختلاف ۱۶۸

ادامه پنجشنبه ۲۶ مهر

درگیری نظامی در مرز پاکستان و هند

کشیده شدن آژیر خطر در کنست [پارلمان] اسرائیل و اعزام دو نماینده به بیمارستان برای آزمایش و نیز کشف پاکت حاوی پودر سفید و بدبو در جاهای دیگر و در بسیاری از کشورهای غربی و شرقی، مسأله را جهانی و صحبت از دستیابی تروریست‌ها به مواد هسته‌ای هم نگرانی را بیشتر کرده است.

پخش اخباری در مورد حکومت مورد نظر آمریکا در افغانستان هم جبهه شمال و هم طالبان را نگران کرده و اختلاف انتقادی را دامن می‌زند و سفر [کالین] پاول، [وزیر امورخارجه آمریکا] به منطقه را در این جهت معرفی کرده است. تضاد پاکستان و هند بر سر مسأله کشمیر با اظهارات پاول تشدید شده و درگیری نظامی در مرزشان به وجود آمده و در مراکز دانشگاهی آمریکا، بحث‌های جدی در خصوص اشتباهات سیاست خارجی آمریکا آغاز شده است.

جمعه ۲۷ مهر

نگرانی از شیوع سیاه زخم

در منزل بدم، تاریخ احزاب در غرب و ایران را مطالعه کردم و نیز نتایج کنفرانس «گودالوپ» در روزهای آخر عمر رژیم شاه را. ظهر بجهه جمع بودند. بحث‌های محفل معمولاً مسائل جدید آمریکا، افغانستان، سیاه زخم و اسرائیل و فلسطین است. انمه جمعه ایران معمولاً از تهاجم آمریکا به افغانستان انتقاد کردند؛ با شیوه و بیان‌های گوناگون. در رسانه‌های دیروز، اظهارنظر در مورد اختلاف رییس‌جمهور و رییس قوه قضاییه در خصوص تذکر قانون اساسی مورد توجه است؛ با چاشنی تعصبات گروهی و بانندی.

در گزارش‌ها آمده که ۱۱ نفر از نیروهای ویژه آمریکا که در شمال افغانستان حضور دارند، در اطراف مزارشرف دستگیر شده‌اند. طالبان و آمریکا هنوز تأیید نکرده‌اند و طالبان گفته‌اند در جنوب نیروی از آمریکا مشاهده نشده است. سخنگوی طالبان پس از یک هفته سفر به پاکستان برگشته و گفته، طرحی برای آتش‌بس و مذاکره آورده است که به پاکستان خواهد داد. گفته است، تاکنون ۵۶۰ نفر از مردم غیرنظامی در اثر بمباران‌ها کشته شده‌اند. طالبان انبارهای غلات گروه‌های امداد سازمان جهانی غذا که دو سه روز قبل تصرف کرده بود را به آنها پس داده است. تبلیغات زیادی به خاطر تصرف انبارها برای تحریک مردم نیازمند افغانستان به راه انداخته شده بود.

بالاخره ایران نتوانست اردوگاه‌های مورد نظر برای مسک به آوارگان در داخل خاک افغانستان تأسیس کند؛ به جز یک اردوگاه در منطقه تصرفی جبهه متحد شمال. طالبان مخالفت کردند و صحبت از تأسیس اردوگاه در خاک ایران است. جبهه متحد شمال اعلام کرد که اسم آنها ائتلاف شمال نیست؛ معتقدند این اسم به خاطر نشان دادن محدودیت قلمرو آنها به کار می‌رود و عنوان واقعی آنها «جبهه متحد» است که شامل همه افغانستان است.

فشار اسرائیل بر فلسطینی‌ها به تلافی کشته شدن [آرهابی] زینبی، وزیر مستعفی جهانگردی تدریو زیادتز شده و زمزمه حمله به سوریه و لبنان هم دارند؛ چون جبهه خلق برای آزادی فلسطین که مسئولیت اعدام او را به عهده گرفته، مرکزش در سوریه است.

نگرانی از شیوع سیاه زخم، جنگ افغانستان را در رسانه‌ها تحت‌الشعاع قرار داده است.

فروپاشی امپراتوری ۲۰ ساله

سالروز پایان اتحاد جماهیر شوروی

نیره خادمی
گروه تاریخ

بیش از سه دهه از سقوط بزرگ‌ترین امپراتوری قرن بیستم، یعنی اتحاد جماهیر شوروی می‌گذرد؛ کشوری که برچیده شدن بقایای مالکیت خصوصی، روسیه استالینی را تجربه کرد و با کاهش بهره‌وری در اقتصاد رویه‌رو شد. اصلاحات خروشچف و گورباچف هم نتوانست این کشور را از رکورد اقتصادی نجات دهد. در نهایت میخائیل گورباچف، آخرین رهبر اتحاد سوسیالیستی جماهیر شوروی استعفا داد و اتحاد جماهیر شوروی ۲۶ دسامبر سال ۱۹۹۱ دچار فروپاشی شد. سازندگی به همین مناسبت به روند و عوامل سقوط این امپراتوری بزرگ پرداخته است.

انقلاب و ظهور استالین

اتحاد جماهیر شوروی حدود پنج سال پس از سقوط امپراتوری تزاری روسیه و انقلاب در سال ۱۹۱۷ به وجود آمد. ژوزف استالین که در سال ۱۹۲۴ قدرت رسید، کنترلگری حکومت نیز آغاز شد. اقتصاد روسیه در آن زمان به کشاورزی متکی بود و هنوز صنعتی نشده بود بنابراین طی سه دهه حضور استالین در رأس قدرت، روسیه به رشد اقتصادی رسید. این رشد به دنبال استفاده از فناوری‌های مدرن غربی و بسیج نیروی انسانی، رشد شهرنشینی و صنعتی شدن کشور اتفاق افتاد اما در ادامه ایستادن در برابر غرب راه آنها برای استفاده بیشتر از راهکارها و فناوری‌های مدرن غربی سد کرد.

آغاز اصلاحات اقتصادی

مشکلات اقتصادی برآمده از رویه‌های اشتباه در این کشور نیکیتا خروشچف را بر آن داشت اواخر دهه ۵۰ اصلاحات اقتصادی را دستور کار قرار دهد و جهت غیرمتمرکزسازی اقتصاد گام بردارد. او اگرچه تلاش کرد با استبداد استالینیستی مقابله کند و اقداماتی هم در زمینه آزادی‌های فرهنگی و اقتصادی و کاهش تنش‌های بین‌المللی انجام داد اما در برخی سیاست‌ها و طرح‌های اقتصادی ناکام ماند. اصلاحات در زمینه کشاورزی موجب بروز خشکسالی در برخی از نواحی شوروی و در نتیجه کمبود شدید غله و نان شد. او سیستم هماهنگی و متمرکز اقتصادی را بازگرداند، اگرچه اصلاحات تا دو دهه بعد نیز ادامه یافت اما نتوانست اقتصاد را کد شوروی را نجات دهد به طوری که بهره‌وری اقتصاد تا اوایل دهه ۱۹۸۰ به زیر صفر رسید.

ناکامی در اصلاحات

میخائیل گورباچف که قدرت را در دست گرفت هم‌زمان با حفظ آرمان‌های سوسیالیستی سعی کرد، تمرکززدایی از فعالیت‌های اقتصادی و تجارت خارجی را هدف قرار دهد. گورباچف از سال ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۱ دبیرکل حزب کمونیست اتحاد جماهیر شوروی بود و آمده بود که شوروی را نجات بدهد. برای نجات روسیه هم سه نظریه داشت: بازسازی اقتصادی کشور، تفکر نوین سیاسی برای تنش‌زدایی و بازسازی روابط با غرب و فضای باز سیاسی. می‌گفت در عین اینکه می‌خواهم این کارها را انجام بدهم، می‌خواهم همچنان اتحاد شوروی باشد، من کمونیست هستم

و حزب کمونیست حاکم است. اقتصاد کار و سرمایه‌گذاری می‌خواست و به دلیل نبود پیشرفت در روابط با غرب از سرمایه خارجی خبری نبود، بنابراین در اقتصاد هیچ پیشرفتی نکرد و در نهایت هم شوروی دچار فروپاشی شد.

فروپاشی چطور به وقوع پیوست؟

ابتدا منطقه قفقاز علیه مسکو موضع گرفت اما استونی نخستین جمهوری شوروی بود که در سال ۱۹۸۸ خودمختاری خود را اعلام کرد و دو سال بعد لیتوانی استقلال خود را اعلام کرد. آگوست ۱۹۹۱ اعلام شد که گورباچف به دلیل مشکلات سلامتی توانایی ادامه کارش را ندارد. پس از اعلام این خبر، تانک‌ها در مسکو وارد خیابان‌ها شدند و بعد هم تعطیلی روزنامه‌های طرفدار اصلاحات رقم خورد. تلاش‌های حزب برای کنترل ناآرامی‌ها نتیجه نداد و درگیری‌ها ادامه یافت. اگرچه گورباچف دوباره به کار برگشت ولی مسکو دیگر نفوذ سابق را نداشت، نه‌تنها اوکراین که جمهوری‌های بیشتری در منطقه بالتیک استقلال خود را از این کشور اعلام کردند. ۸ دسامبر ۳ جمهوری روسیه، اوکراین و بلاروس اعلام کردند که اتحاد جماهیر دیگر وجود خارجی ندارد و در روزهای بعد هم جمهوری‌های دیگر شوروی هم به این صف پیوستند و در نهایت گورباچف مجبور به استعفا از سمت خود شد. یک روز بعد از استعفا گورباچف در ۲۶ دسامبر ۱۹۹۱ اتحاد جماهیر شوروی رسماً منحل شد و تا پایان سال ۱۹۹۲ تمامی جمهوری‌های آن استقلال یافتند.

نظر گورباچف

میخائیل گورباچف آخرین رهبر اتحاد سوسیالیستی جماهیر شوروی خود را نخستین رهبر حزب کمونیست می‌دانست که از درون بر استالینیسم غلبه کرد. گورباچف در بخش دوم کتاب خاطرات خود که سال ۱۹۹۳ تحت عنوان «خاطرات میخائیل گورباچف» به چاپ رسیده است با طرح این سوال که «آیا حفظ اتحاد شوروی ممکن بود؟» فروپاشی را فاجعه بزرگ برای مردم جمهوری‌ها دانسته و می‌نویسد: «آن زمان با تجزیه کشور مخالف بودم و اکنون هم بر این باورم که این کار اشتباه بزرگی بود و حفظ شوروی امکان داشت». نوشته پروفیسور واگنر هلموت در مقاله تحقیقی تحت عنوان «فروپاشی اتحاد شوروی و ویژگی‌های منحصر به فرد آن و نمونه‌های تاریخی مشابه» اما اطلاعات بیشتر در این باره دارد. براساس تحقیقات واگنر هلموت، گورباچف در کتاب دیگری تحت عنوان «فروپاشی شوروی» که در سال ۱۹۹۲ به چاپ رسیده است از تلاش‌های ناکامی سخن گفت که برای

حفظ اتحاد شوروی در ساختار جدیدی انجام داده است تا مانع فروپاشی شود. او در این کتاب به این موضوع هم اشاره دارد که پس از دو سال کار در مقام دبیرکل حزب کمونیست بر او معلوم شده بود که نظام سالخورده قابل بهبود نیست و حتی بهتر است که به اصلاحات روی نیاورد حتی اگر به فروپاشی رژیم منجر شود. گورباچف پس از کناره‌گیری از این مقام نوشته بود که یک نظام اداری متصلب است. جامعه‌ای که فقط در اختیار یک ایدئولوژی است. گورباچف با رویکردی که در پیش گرفت از سوی دوستان قدیمی‌اش به عنوان خائن به اتحاد شوروی لقب گرفت و حتی اصلاح‌طلبان لیبرال نیز او را از خودشان نمی‌دانستند بنابراین در حاشیه قرار گرفت. نعمت ایزدی، آخرین سفیر ایران در شوروی در این باره معتقد است که از همان زمان درست شدن اتحاد جماهیر شوروی، اندیشه‌های کمونیستی فروپاشید: «یعنی وقتی اندیشه کمونیستی می‌گوید، بزرگ‌ترین دشمن شما امپریالیسم است و بعد آقای استالین در جنگ جهانی دوم متحد امپریالیسم می‌شود، به نظر شما این اندیشه فروپاشیده نبود؟! یعنی اصلاً اندیشه‌ای وجود نداشت. اصلاً شوروی‌ها کجا با اندیشه‌هایشان حکومت تشکیل دادند؟! قرار بود نوک پیکان حمله آنها امپریالیسم باشد اما با امپریالیسم ساختند، قرار بود اندیشه‌های مارکسیستی در جوامع اقتصادی آنها پیاده شود اما اصلاً این طوری نبود و قرار نبود نظام طبقاتی نباشد که بود. اتفاقاً به این دلیل گورباچف گفت مارکسیست است که می‌خواست بگوید اندیشه هنوز هست درحالی که عملاً واقعاً وجود نداشت. مردم هم مقاومت کرده بودند. یعنی در تمام این سال‌ها بالاخره مردم مومن مسلمان و مسیحی در ظاهر و باطن عقاید خودشان را حفظ کرده بودند و مسجد و کلیسا می‌رفتند. بنابراین اندیشه فروپاشیده بود و ساختار باید حفظ می‌شد که به این دلایل ساختار هم از بین رفت».

میخائیل گورباچف اما چند دهه بعد در سی‌امین سالگرد فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در این باره گفت که مقام‌های شوروی، دامنه مشکلات داخلی و قومیتی و ضرورت نیاز به انجام اصلاحات در شوروی را دست‌کم گرفته بودند و حتی بعد از کودتای آگوست، امکان بقا و حفظ کردن اتحاد سوسیالیستی جماهیر شوروی به شکل «اتحاد کشورهای مستقل» وجود داشت.

با گذشت بیش از سه دهه از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، روسیه همچنان در تلاش برای حفظ نفوذ خود، جمهوری‌های جدا شده را به خاک خود بازگرداند و نمونه اخیر آن نیز؛ جنگ سه ساله با کشور اوکراین است که همچنان هم ادامه دارد.

تقویم

رکوردار بیشترین آمار مرگ‌ومیر

درباره مانو تسه تونگ

مانو تسه تونگ، بنیانگذار جمهوری خلق چین نه‌تنها رکورد بیشترین موارد مرگ‌ومیر در دوران ریاستش بر حزب کمونیست چین را دارد که

زندگی سیاسی‌اش نیز مملو از رفتارهای عجیب و شوکه‌کننده است. به مناسبت سالروز به دنیا آمدن این رهبر کمونیست در ۲۶ دسامبر سال ۱۹۸۳ به برخی از این رفتارها و رکوردهایش پرداخته‌ایم. او وقتی بر رأس حزب کمونیست چین نشست، مرگ‌ومیرهای زیادی در کشور چین رقم خورد که بسیاری از آنها ناشی از تصمیمات عجیب او و برخی دیگر حاصل مواردی مثل کار اجباری بود به طوری که در نهایت قربانیان سیاست‌های او تا ۷۰ میلیون نفر برآورده می‌شود. مانو به دلیل خاطره بدی از اهالی شوروی در سفرش به مسکو داشت، هنگامی که نخست‌وزیر شوروی نیکیتا خروشچوف تصمیم گرفت از چین بازدید کند، جلسه با او در استخر برگزار کرد زیرا می‌دانست، خروشچف نمی‌تواند شنا کند. در واقع این تصور مانو از بازدیدش در مسکو به سال ۱۹۴۹ برمی‌گشت که فکر می‌کرد، مردم ناپدید شده گرفته‌اند. مانو انتظار داشت در جریان بازدید از مسکو به مناسبت جشن تولد ۷۰ سالگی استالین نیز به‌عنوان مهمان افتخاری دعوت شود اما بی‌توجهی شوروی به این موضوع را به دل گرفت و سعی کرد این رفتار را به‌نوعی تلافی کند. او برای تلافی ماجرا، تنها به گذاشتن جلسه خروشچف در استخر رضایت نداد و او را در یک هتل قدیمی بدون تهویه مطبوع اسکان داد. مانو در سال ۱۹۵۶ کمپینی راه‌اندازی کرد و از شهروندان درخواست کرد که به طور آزادانه از سیاست‌های ملی انتقاد کنند. اما پس از آن او این فرصت استفاده کرد تا منتقدان رژیم را هدف قرار دهد و آنها را به اردوگاه‌های کار اجباری یا زندان بفرستد. در بهار سال ۱۹۵۷ میلیون‌ها نامه به دفتر نخست‌وزیر و سایر مقامات ارسال شد. شهروندان در این نامه‌ها صادقانه انتقاداتی مطرح کرده بودند اما به سرعت از سوی نظام مانو با آنان مقابله و به آنان حمله شد. مورد بعدی اما میزان ترس و وحشت مردم چین نسبت به این رهبر کمونیستی را نشان می‌دهد؛ اینکه مردم حتی جرأت نداشتند میوه‌های اهدایی از سمت او را استفاده کنند. وزیر امور خارجه پاکستان در سال ۱۹۶۸ مقدار زیادی انبه برای مانو تسه تونگ ارسال کرد، مانو هم این انبه‌ها را در اقدامی نمادین به کارگران کارخانه‌ها هدیه داد اما این افراد جرأت نداشتند، انبه‌ها را بخورند و این میوه‌ها را حتی تا زمان فاسد شدن در جایی به شکل لوکس قرار دادند. در نهایت، هنگامی که یک دندانپزشک در یک روستای کوچک انبه را با چاقو برید و بین برخی مردم برای خوردن تقسیم کرد به جرم بی‌احترامی به ارزش‌های مانو و خشونت مخرب اعدام شد. مانو تسه تونگ، رئیس حزب کمونیست چین از سال ۱۹۴۹ و پس از شکست دادن نیروهای چپ‌انگ کای‌شک، رئیس‌جمهور وقت چین، جمهوری خلق چین را تأسیس کرد و تا پایان عمر خود در رأس آن قرار داشت. به نوشته محمدحسین باقی؛ چین در دوران حیات مانو، کشوری ضعیف بود که در آن هنگ‌کنگ و ماکائو در اختیار بریتانیا و پرتغال بود و تایوان زیر یوغ آمریکا قرار داشت، چرخ اقتصادش هم نمی‌چرخید. نظام دوقطبی همچنان حاکم بود، مانو به دنبال بسط ایدئولوژی انقلاب بود و حمایت از جنبش‌های ضدامپریالیستی مهم‌ترین اولویت دست‌اندرکاران سیاست خارجی چین بود و چینی‌ها بیشتر واردکننده انرژی، مواد معدنی و دیگر منابع به داخل کشور بودند.